
Godišnje izvješće za 2009. godinu

Nacionalna zaklada
za znanost, visoko
škولstvo i
tehnologijski razvoj
Republike Hrvatske

Svibanj, 2010.

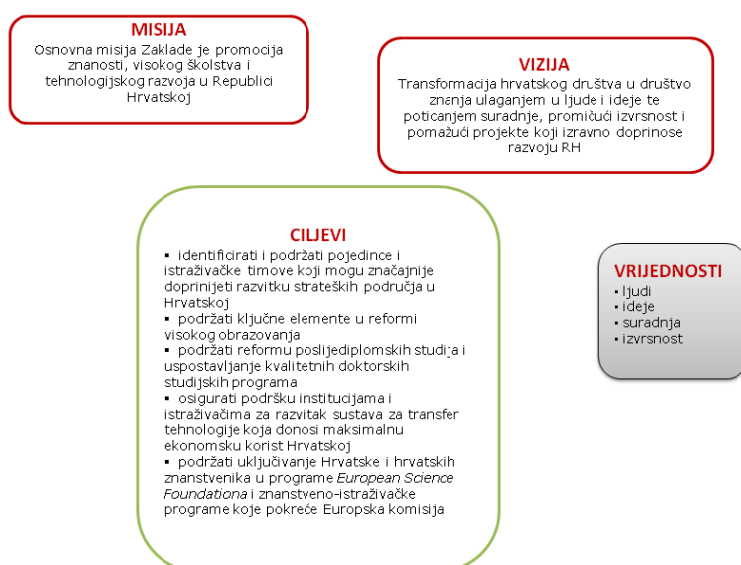
Sadržaj

1. UVOD.....	3
2. ZAKLADA U 2009. GODINI.....	6
2.1. IZMJENE I DOPUNE PRAVNE REGULATIVE.....	6
2.2. JAČANJE ORGANIZACIJSKIH KAPACITETA ZAKLADE	8
2.3. ORGANIZACIJSKA STRUKTURA.....	9
2.3.1. UPRAVNI ODBOR.....	9
2.3.2. IZVRŠNI ODBOR.....	10
2.3.3. ZNANSTVENI ODBORI	10
2.3.4. SAVJET I MEĐUNARODNI SAVJET	11
2.3.5. EVALUACIJSKI ODBOR.....	11
2.3.6. IZVRŠNI DIREKTOR	11
2.3.7. UREDI ZAKLADE	12
2.4. PROGRAMI ZAKLADE	14
2.4.1. PRIJAVA PROJEKATA I EVALUACIJA PROJEKATA PRIJAVLJENIH NA NATJEČAJE ZAKLADE	16
2.5. PROGRAMSKA SREDSTVA ZA 2009. GODINU	18
2.6. PROGRAMI ZAKLADE U 2009. GODINI.....	22
2.6.1. POTPORA REFORMI VISOKOG OBRAZOVANJA.....	22
2.6.1.1. Visoko obrazovanje temeljeno na ishodima učenja.....	22
2.6.2. PRILJEV MOZGOVA	23
2.6.2.1. Program Gost.....	23
2.6.2.2. Program Senior.....	23
2.6.2.3. Program Postdoc	24
2.6.2.4. Program potpore znanstvenicima-povratnicima i znanstvenicima iz inozemstva (Povratnik)	24
2.6.2.5. Uspostavne potpore	25
2.6.3. IZOBRAZBA DOKTORANDA	25
2.6.3.1. Stipendije za doktorande.....	26
2.6.3.2. Nacionalni tečajevi i ljetne škole za doktorande.....	26
2.6.4. PARTNERSTVO U TEMELJNIM ISTRAŽIVANJIMA.....	26
2.6.5. SOCIOKULTURNA TRANZICIJA IZ INDUSTRIJSKOG U DRUŠTVO ZNANJA	27
2.6.6. MEĐUNARODNI PROGRAMI.....	29
2.6.6.1. Potpora uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe Europske znanstvene zaklade.....	29
2.6.6.2. Međunarodni suradni skupovi.....	30
2.6.6.3. Europsko društveno istraživanje.....	30
2.6.6.4. EMBO potpora za uspostavu laboratorija	30
2.6.7. NAGRADE	31
2.7. OSTALE AKTIVNOSTI ZAKLADE	33
2.7.1. INTERNO OSIGURANJE KVALITETE.....	33
2.7.2. PREZENTACIJA AKTIVNOSTI ZAKLADE	34
2.7.3. MEĐUNARODNE AKTIVNOSTI.....	35
2.8. FINACIJSKO POSLOVANJE ZAKLADE U 2009. GODINI	39
2.8.1. IMOVINA I PRIHODI U 2009. GODINI	39
2.8.2. RASHODI U 2009. GODINI	40
3. ZAKLADA U 2010. GODINI.....	44
4. ZAKLJUČAK.....	46

1. Uvod

Nacionalnu zakladu za znanost osnovao je Hrvatski sabor 21. prosinca 2001. godine. Nakon što su provedene osnovne aktivnosti vezane uz registraciju i pokretanje rada Zaklade, 2004. godine otvoreni su programi kojima je započelo financiranje projekata. U 2009. godini Zaklada je ušla u petu godinu financiranja projekata.

Od svog osnutka Zaklada financira znanstvene, razvojne i obrazovne projekte temeljem Strateškog plana 2004.-2008.¹ Programe Zaklade pokreće Upravni odbor i usklađuje ih sa strateškim prioritetima Republike Hrvatske, aktivnostima Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa te ostalih ministarstava. Programima Zaklade mogu se financirati projekti, dodjeljivati stipendije, organizacija skupova i publikacije ukoliko se uklapaju u prioritete svakog pojedinog programa i zadovoljavaju visoke kriterije izvrsnosti.

Slika 1. Strateški plan Zaklade

Proteklih pet godina obilježilo je kontinuirano unaprjeđenje procedura zaprimanja, evaluacije, izvještavanja, nadgledanja i vođenja projekata što je u akademskoj zajednici u Hrvatskoj prepoznato kao nova praksa. Svi dokumenti, natjecaji kao i rezultati evaluacija dostupni su akademskoj javnosti, a cilj je Zaklade da postupak evaluacije koji je najosjetljiviji dio rada bude transparentan, objektivan i jasan čemu je Upravni odbor Zaklade posvetio posebnu pažnju. Sam postupak evaluacije i vođenja projekta obavljaju stručni djelatnici koji su prošli svu potrebu izobrazbu, a u protekloj godini pristupilo se i profesionalizaciji radnih mjesta i razradi odjela s jasnim opisima poslova i odgovornostima. To predstavlja dodatani korak u razvoju procedura i njihovoj provedbi.

Nadalje, zbog izmjene i dopune pravne regulative kojom je uređena Zaklada, tijekom 2009. godine krenulo se s izgradnjom uvjeta i strukture za preuzimanje financiranja individualnih i kolaborativnih projekata te izmjenama organizacijske strukture Zaklade. Detaljne informacije o strukturi Zaklade, svim aktivnostima provedenim u 2009. godini te financijskim sredstvima za odobrene projekte mogu se pronaći na stranicama koje slijede.

¹ www.nzz.hr/docs/doc/strateski_plan_nzz.pdf

Tijekom dosadašnjeg rada Zaklada je kroz sudjelovanje u radu brojnih europskih organizacija postala međunarodno prepoznatljiva ustanova. Nastavkom međunarodnih umrežavanja i kontakata omogućeno je umrežavanje sa sličnim međunarodnim organizacijama, a s ciljem osiguravanja neovisnih recenzenata koji bi bili voljni sudjelovati u evaluacijama koje provodi Zaklada.

U tekstu izvješća predstavljen je pregled rada u 2009. godini kao i rezultati programa od početka financiranja.

Zaklada u 2009. godini

---

2. Zaklada u 2009.

Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa je 2008. godine predložilo Projekt jačanja Nacionalne zaklade za znanost. Projekt se započeo realizirati 2009. godine, u smjeru prebacivanja glavine financiranja individualnih i kolaborativnih znanstvenih projekata iz Državnog proračuna u neovisnu i stručnu ustanovu. Ovaj je projekt iznimno značajan jer predviđa da će se po prvi puta državno financiranje znanstvene djelatnosti prepustiti neovisnoj ustanovi koja se u financiranju vodi isključivo kriterijima stručnosti, znanstvene izvrsnosti i nacionalnim prioritetima. Stoga je Zaklada u 2009. godini započela s izgradnjom uvjeta i strukture za preuzimanje financiranja individualnih i kolaborativnih projekata.

Zaklada je svojim dosadašnjim radom i rezultatima već dokazala sposobnost i profesionalnost u provođenju objektivne i transparentne evaluacije prema kriterijima izvrsnosti kao i provođenja učinkovite i jasne procedure praćenja i nadgledanja financiranih projekata. Sve navedeno rezultat je dugogodišnjeg rada s projektima te usuglašavanja postupaka s onima europskih zaklada i ustanova sličnog profila. Sve su to važne postavke na kojima počiva Plan jačanja Zaklade.

Preuzimanje financiranja projekata koje je dosad financiralo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa zahtijeva osiguravanje dodatnih sredstava iz Državnog proračuna, izmjene temeljnih dokumenata Zaklade kao i jačanje kapaciteta Zaklade uz istovremeno organizacijsko jačanje Zaklade.

Usporedno s aktivnostima koje su se provodile s ciljem osiguravanja pretpostavki za preuzimanje većeg broja nacionalnih projekata, Zaklada je kontinuirano provodila svoje planirane programe i aktivnosti koje će biti predstavljene ovim izvješćem.

2.1. Izmjene i dopune pravne regulative

Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske za poglavlje 25. (Znanost i istraživanje) i Zajedničko stajalište Država članica EU u poglavlju 25. ističu potrebu jačanja nacionalnog istraživačkog sustava i unaprjeđivanja sustava vrednovanja znanstvenih projekata, znanstvenika i znanstvenih organizacija, a u Izvješću Europske komisije o napretku Republike Hrvatske istaknuta je potreba poboljšanja sustava dodjele državnih sredstava kako bi se osigurala izvrsnost.

Temeljem navedenog, ali i Strateškog okvira za razvoj 2006. – 2013.², Akcijskog plana za poticanje ulaganja u znanost i istraživanje³ te Znanstvene i tehnologijske politike Republike Hrvatske 2006. - 2010.⁴, još krajem 2008. godine pristupilo se pripremama izmjena Zakona o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 117/2001, u daljnjem tekstu: Zakon⁵). Naime, kao instrumenti i akcije kojima se teži postići ciljeve istaknute navedenim dokumentima ističe se izgradnja sustava vrednovanja i nagrađivanja koji je na odgovarajući način povezan sa znanstvenim rezultatima, koji će poticati osobnu odgovornost znanstvenika te biti poticajan za pomlađivanje istraživačke populacije. Jedan od instrumenata za postizanje ciljeva na području razvoja znanosti i tehnologije je i jačanje Nacionalne zaklade za

---

² <http://public.mzos.hr/fgs.axd?id=15319>

³ public.mzos.hr/fgs.axd?id=14917

⁴ www.strategija.hr/lgs.axd?t=16&id=204

⁵ http://www2.nzz.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=52&Itemid=26&lang=hr

znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske kao promicatelja izvrsnosti u hrvatskom istraživačkom prostoru.

Hrvatski je sabor u travnju 2009. godine donio izmjene i dopune Zakona, a slijedom istih, Upravni je odbor Zaklade u svibnju iste godine donio Statut o izmjenama i dopunama Statuta Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske. Navedenim izmjenama i dopunama smanjuje se obvezna osnovna imovina Zaklade kako bi se oslobodio dio sredstava potreban za prijelaznu fazu razvijanja instrumenata za financiranje znanstvenih istraživanja tijekom 2009. godine. Naime, svi znanstveni projekti koje je u prethodnom ciklusu raspisalo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa vezani su ugovornim obvezama do kraja 2009. godine pa je za pokretanje novih programa, kao i za pripremu programa prema kojima će se usmjeriti postojeći znanstveni projekti, potrebno osigurati dodatna sredstva. Oslobođanjem dijela sredstava koji su bili registrirani kao osnovna imovina moguće je pripremiti nove programe Zaklade kao financijske instrumente za prijelazno razdoblje. Time se otvara mogućnost uplate sredstava na račun Zaklade za financiranje programa iz Državnog proračuna Republike Hrvatske, bilo kroz zasebnu poziciju Zaklade u istom, bilo kroz uplate Ministarstava znanosti, obrazovanja i športa, a bez potrebnog osiguranja dvostruke količine sredstava zbog odvajanja 50% sredstava za temeljnu imovinu.

Smanjenjem obvezne osnovne imovine Zaklade sa 100 milijuna kuna na 10 milijuna kuna prestaje obveza registriranja polovice sredstava koja se dodjeljuje iz Državnog proračuna kao osnovne imovine dok se ne prikupi 100 milijuna kuna.

Zakon zahtijeva od Upravnog odbora Zaklade izradbu i usklađivanje propisa kojima se uređuju pitanja sukoba interesa te uvjeta i postupka za dodjelu sredstava za ostvarivanje svrhe Zaklade. Izmjenama i dopunama Zakona utvrđena je nemogućnost natjecanja članova zakladnih tijela za sredstva Zaklade za vrijeme trajanja te godinu dana po završetku mandata, kao i njihova obveza prijave svakog postojanja sukoba interesa u odnosu na projekte koji sudjeluju u natječajnom postupku. Upravni odbor Zaklade pristupio je tijekom 2009. godine temeljitoj raspravi o svim pitanjima koja navedeni dokumenti moraju sadržavati.

Zakonom se propisuje i da članovi zakladnih tijela ne mogu biti članovi drugih najviših stručnih tijela koja se brinu za razvitak i kvalitetu cjelokupnog sustava znanosti i visokog obrazovanja, zaposlenici ministarstva nadležnog za znanost i visoko obrazovanje, rektori sveučilišta, dekani fakulteta i ravnatelji znanstvenih instituta. Time se osigurava nezavisnost Zaklade od tijela državne uprave i dodatno smanjuje mogućnost sukoba interesa.

Usvajanjem navedenog Zakona, prestao je važiti i članak 111. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju⁶ kojim je bilo propisano financiranje znanstvenih projekata, kolaborativnih znanstvenih programa, suradničkih radnih mjesta znanstvenih novaka te znanstvene infrastrukture i opreme iz sredstava državnog proračuna prema kojem je natječaje raspisivalo Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa, a postupak vrednovanja provodilo Nacionalno vijeće za znanost.

Usklađivanjem Statuta Zaklade s promjenama opisanima u Zakonu razrađena su tijela Zaklade u koja, uz Upravni odbor Zaklade, ulaze i tri Znanstvena odbora (Znanstveni odbor za biologiju, biomedicinu i biotehnologiju, Znanstveni odbor za prirodoslovlje i tehničke znanosti te Znanstveni odbor za društvene i humanističke znanosti te umjetnost) te izvršni direktor. Statutom su opisana prava i obveze svih tijela Zaklade.

Za članove Upravnog odbora kao i znanstvenih odbora predviđeno je pravo na nagradu u paušalnom iznosu koji im omogućuje nesmetani znanstveni rad, a čija će se visina utvrditi posebnom odlukom te će se isplaćivati isključivo iz prihoda Zaklade. Promijenjena je adresa sjedišta Zaklade, a Statut predviđa četiri ureda Zaklade u četiri sveučilišna grada: Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku.

Statut predviđa i usklađivanje ostalih općih akata Zaklade.

---

⁶ Narodne novine, broj 123/2003, 105/2004, 174/2004, 2/2007-Odluka USRH, 46/2007 i 45/2009

2.2. Jačanje organizacijskih kapaciteta Zaklade

U 2009. godini uredi Zaklade preseljeni su u nove prostore. Ured Zaklade u Rijeci preseljen je u novi, veći prostor u Opatiji, a sjedište Zaklade u Zagrebu, gdje je formiran ured te zaposleni djelatnici, također se nalazi na novoj adresi. Ured Zaklade u Zagrebu nalazi se u Ilici 24, a ured u Rijeci – Opatiji u Nazorovoj 2, Opatija.

Pravilnikom o unutarnjem ustroju Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Pravilnik) definirana su radna mjesta i broj djelatnika u uredima Zaklade. Ured Zaklade u Zagrebu opremljen je na način da omogućuje održavanje sjednica Upravnog odbora i rad Znanstvenih odbora. Budući da je u uredu Zaklade u Rijeci - Opatiji smješten Odjel za evaluaciju, novi prostor odgovara potrebama provođenja evaluacija te zapošljavanja novih programskih koordinatora.

Uz nove prostore Zaklade, razrađen je i plan zapošljavanja novih djelatnika te grananje organizacijske strukture što ponajprije podrazumijeva profesionalizaciju radnih mjesta i razradu Odjela.

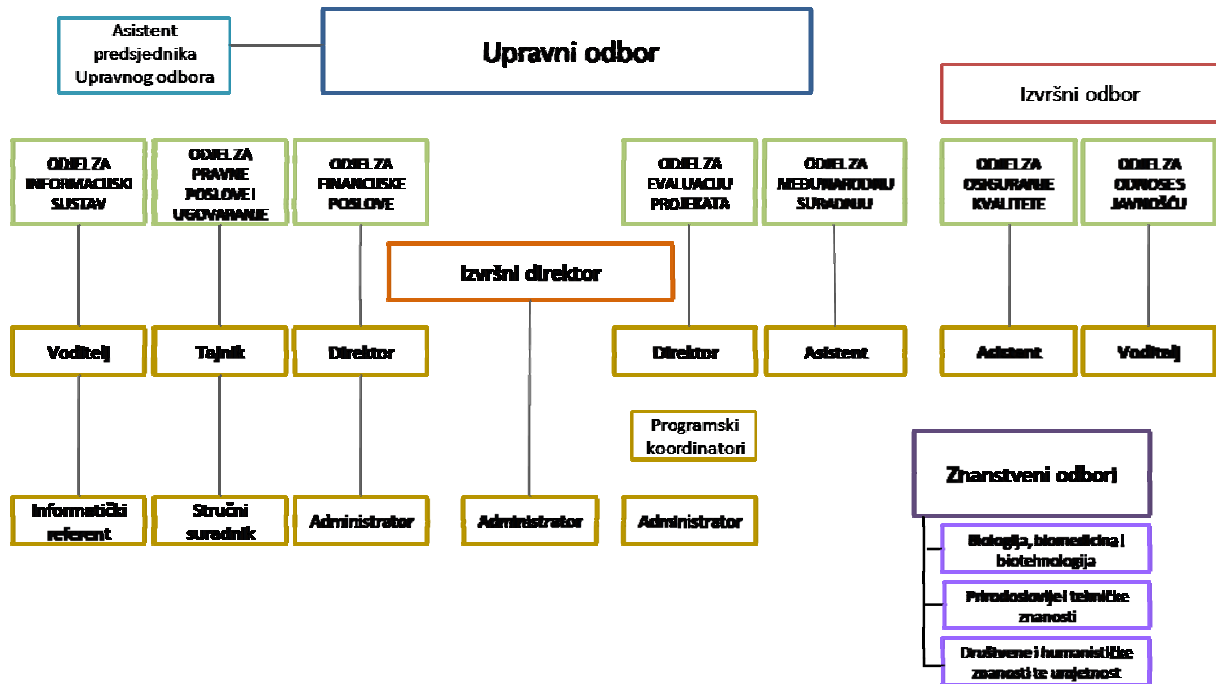

Slika 2. Prostorije Zaklade u Opatiji i Zagrebu

2.3. Organizacijska struktura

Slijedom izmjena i dopuna Zakona te Statuta predviđeno je osnivanje novih tijela Zaklade te je izmijenjena i organizacijska struktura Zaklade. Statut pretpostavlja zapošljavanje izvršnog direktora i osnivanje Znanstvenih odbora, kao i osnivanje novih ureda Zaklade. Promjene u organizacijskoj strukturi opisane su Pravilnikom i prikazane na slici 2.

Slika 3. Unutarnji ustroj Zaklade

2.3.1. Upravni odbor

Upravni je odbor, sukladno Statutu i Zakonu, najviše tijelo Zaklade. Članovi Upravnog odbora između sebe biraju predsjednika i dva zamjenika. Sukladno izmjenama i dopunama Zakona te Statuta Zaklade tijela Zaklade čine i izvršni direktor te tri Znanstvena odbora: Znanstveni odbor za biologiju, biomedicinu i biotehnologiju, Znanstveni odbor za prirodoslovlje i tehničke znanosti i Znanstveni odbor za društvene i humanističke znanosti te umjetnost. Upravni odbor broji sedam članova koje imenuje Hrvatski sabor na prijedlog javnih znanstvenih instituta (1 član), Rektorskog zbora (1 član), nacionalnog vijeća nadležnog za znanost (1 član), nacionalnog vijeća nadležnog za visoko obrazovanje (1 član), ministra nadležnog za znanost i visoko obrazovanje (2 člana) te Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (1 član). Mandat članova Upravnog odbora traje 4 godine uz mogućnost reizbora.

Slijedom izmjena i dopuna Zakona i Statuta Zaklade, a s obzirom na članak 4., stavak 4. Zakona prema kojem članovi zakladnih tijela ne mogu biti članovi drugih najviših stručnih tijela koja se brinu za razvitak i kvalitetu cjelokupnog sustava znanosti i visokog obrazovanja, zaposlenici ministarstva nadležnog za znanost i visoko obrazovanje, rektori sveučilišta, dekani fakulteta i ravnatelji znanstvenih instituta, u srpnju 2009. godine svoje su ostavke na mjesto u Upravnom odboru Zaklade ministru znanosti, obrazovanja i športa podnijeli predsjednik Upravnog odbora, prof. dr. sc. Pero Lučin i zamjenica predsjednika Upravnog odbora, prof. dr. sc. Dunja Brozović Rončević. Postupak predlaganja njihovog razrješenja te imenovanja novih je u tijeku. Također, u

svibnju 2009. istekao je mandat u Upravnom odboru prof. dr. sc. Željku Dujiću pa je Zaklada Rektorskom zboru uputila molbu za predlaganje novoga člana. Hrvatski je sabor na svojoj sjednici 5. lipnja 2009. godine po isteku mandata prof. dr. sc. Dujića, a prema preporuci Rektorskog zbora, imenovao akademika Daniela Rukavinu za člana Upravnog odbora Zaklade.

U rujnu 2009. godine istekao je mandat prof. dr. sc. Mladenu Žiniću kojega su imenovali javni znanstvenoistraživački instituti. Po završetku mandata pokrenut je postupak izbora novog predstavnika instituta u Upravnom odboru Zaklade, sukladno Pravilniku o postupku predlaganja kandidata javnih znanstvenih instituta za člana Upravnog odbora Nacionalne zaklade za znanost, visoko školstvo i tehnologijski razvoj Republike Hrvatske.

U 2009. godini Upravni odbor održao je 8 sjednica, od čega jednu dvodnevnu, s ciljem strateškog planiranja daljnjeg razvoja i aktivnosti Zaklade. Dnevni redovi sjednica nalaze se u prilogu izvješća (Prilog 1).

---

*Upravni odbor Zaklade čine:
prof.dr. Pero Lučin, predsjednik UO
prof.dr. Dunja Brozović Rončević,
zamjenica predsjednika UO
akademik Zvonko Kusić, zamjenik
predsjednika UO
prof.dr. Alemka Markotić, članica
akademik Daniel Rukavina, član
prof.dr. Rudolf Scitovski, član
prof.dr. Mladen Žinić, član*

2.3.2. Izvršni odbor

Članove Izvršnog odbora imenuje Upravni odbor na razdoblje od dvije godine. Izvršni odbor osmišljava strategiju razvoja područja za koje je zadužen i predlaže Upravnom odboru plan aktivnosti. U 2009. godini, Upravni je odbor produljio mandat članicama Izvršnog odbora dr. sc. Alenki Gagro za područje internog osiguranja kvalitete rada Zaklade te prof. dr. sc. Meliti Kovačević za područje prezentacije Zaklade u javnosti. Članovi Izvršnog odbora mogu sudjelovati na sjednicama Upravnog odbora bez prava glasa.

2.3.3. Znanstveni odbori

Izmjenama Statuta Zaklade predviđa se osnivanje tri Znanstvena odbora: Znanstvenog odbora za biologiju, biomedicinu i biotehnologiju, Znanstvenog odbora za prirodoslovlje i tehničke znanosti i Znanstvenog odbora za društvene i humanističke znanosti te umjetnost.

Znanstveni odbori osnivaju se s ciljem provođenja evaluacijskog postupka predloženih projekata sukladno Pravilniku o uvjetima i postupku za dodjelu sredstava za ostvarivanje svrhe Zaklade, predlažu Upravnom odboru projekte za financiranje, predlažu Upravnom odboru nove programe ili prilagodbe postojećih programa, nadgledaju provedbe programa, nadziru financirana znanstvena istraživanja te predlažu primjenu znanstvenih ishoda.

Svaki Znanstveni odbor brojit će pet članova i to: dva znanstvenika koji djeluju na području Republike Hrvatske, od kojih jedan obnaša dužnost koordinatora Znanstvenog odbora i sklapa ugovor o radu sa Zakladom, jedan znanstvenik koji djeluje izvan područja Republike Hrvatske i ima državljanstvo Republike Hrvatske (dijaspora) te dva znanstvenika koji djeluju izvan područja Republike Hrvatske. Članovi Znanstvenih odbora biraju se na period od četiri godine, a temeljem utvrđene procedure bira ih Upravni odbor Zaklade. Znanstveni odbori formirat će se tijekom 2010. i 2011. godine.

2.3.4. Savjet i Međunarodni savjet

Savjet Zaklade čine stručnjaci za pojedina strateška područja. Temeljne zadaće i obveze Savjeta usmjerene su na poboljšanje kvalitete znanstvenog rada i istraživanja koje podupire Zaklada te na pomoć Upravnom odboru u određivanju programskih prioriteta i ostvarivanju osnovne svrhe. Članove Savjeta imenuje Upravni odbor. Savjet se sastoji od 7 vijeća utemeljenih prema strateškim područjima: Reforma sustava visokog obrazovanja, Priljev mozgova, Informacijske i telekomunikacijske tehnologije, Biotehnologija, Novi materijali i novi proizvodni procesi, Znanost o okolišu i održivi razvoj, Sociokulturna tranzicija iz industrijskog društva u društvo znanja. Svako Vijeće broji 5 članova, stručnjaka za svako područje (dva iz Hrvatske, jedan predstavnik dijaspore i dva stručnjaka iz inozemstva). Osnivanjem znanstvenih odbora tijekom 2010. godine Savjet Zaklade će biti ukinut.

Međunarodni savjet (*International Advisory Board*) pomaže i savjetuje Upravni odbor o pitanjima relevantnim za razvoj Zaklade. Čine ga članovi upravnih struktura srodnih europskih ustanova koje financiraju istraživanja: *Finske akademije, Švicarske nacionalne zaklade za znanost, Njemačke znanstvene zaklade i Irske znanstvene zaklade.*

2.3.5. Evaluacijski odbor

Za evaluaciju prijavljenih projekata unutar svakog programa Upravni odbor Zaklade imenuje poseban Evaluacijski odbor. Evaluacijski odbor broji od 3 do 5 članova koji se imenuju s obzirom na odgovarajuće kompetencije u području programa za koji se daju sredstva Zaklade te visoku razinu profesionalnog iskustva u jednoj ili više sljedećih aktivnosti: istraživanja u značajnim znanstvenim ili tehnologijskim područjima; administracija, upravljanje ili evaluacija projekata; korištenje rezultata istraživačkih ili tehnologijskih razvojnih projekata; međunarodna suradnja u znanosti, visokom školstvu ili tehnologiji te razvoj ljudskog kapitala.

U 2009. godini 65 hrvatskih i 25 inozemnih stručnjaka bilo je uključeno u evaluacijske procedure Zaklade.

2.3.6. Izvršni direktor

Sukladno Statutu izvršni direktor vodi poslovanje Zaklade na dnevnoj razini i samostalno upravlja stručnim službama Zaklade, predlaže predsjedniku Upravnog odbora zapošljavanje u stručnim službama Zaklade, osigurava organizacijsku i savjetodavnu podršku radu Upravnog odbora i radu Znanstvenih odbora, posebno u provedbi programa Zaklade, u okviru danih ovlasti priprema i provodi odluke Upravnog odbora, vodi poslove odnosa s javnošću, pravne poslove, financijsko poslovanje, poslove međunarodne suradnje, izvještava Upravni odbor o radu Zaklade te predlaže nove mjere i poboljšanja u radu Zaklade, predlaže predsjedniku Upravnog odbora financijski plan i zaključni račun, priprema izvješća o stanju poslova i financijskom stanju Zaklade, samostalno obavlja sve poslove za koje ga je opunomoćio predsjednik Upravnog odbora te sudjeluje na sjednicama Upravnog odbora bez prava glasa.

U rujnu 2009. godine imenovana je izvršna direktorica Zaklade, dr. sc. Lovorka Barać Lauc. Ured izvršne direktorice je u sjedištu Zaklade u Zagrebu.

2.3.7. Uredi Zaklade

Pravilnikom o unutarnjem ustroju utvrđen je ustroj Zaklade, potreban broj, zadaće i odgovarajuća stručna sprema za zaposlenike Zaklade. Pravilnik pretpostavlja ustrojstvo Zaklade s četiri ureda u Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku. U uredu u Zagrebu djeluju izvršni direktor, Odjel za pravne poslove i ugovaranje, Odjel za financijske poslove, Odjel za informacijski sustav i Odjel za odnose s javnošću, dok su u uredu Rijeka-Opatija smješteni Odjel za evaluaciju projekata i Odjel za međunarodnu suradnju. U uredu Rijeka - Opatija smješten je i asistent predsjednika Upravnog odbora i asistent Odjela za osiguranje kvalitete. Programski koordinatori smješteni su u uredu Rijeka-Opatija. Uredi Split i Osijek za sada nisu ustrojani. U 2009. godini u uredu u Zagrebu zaposlene su izvršna direktorica i tajnik Zaklade – voditeljica Odjela za pravne poslove i ugovaranje, a u uredu Rijeka-Opatija administratorica. U uredu Rijeka-Opatija smješteni su i asistentica predsjednika Upravnog odbora, direktorica Odjela za evaluaciju, asistentica za međunarodnu suradnju – Voditeljica Odjela za međunarodnu suradnju te tri programska koordinatori. U 2009. godini u Zakladi je u radnom odnosu bilo 9 djelatnika.

Radu Zaklade pridonosili su i vanjski suradnici: knjigovodstveno-računovodstveni servis, sistem administrator, tajnica i odvjetnički ured. Vođenje poslovnih knjiga Zaklade te izradbu financijskih izvješća obavljao je knjigovodstveno-računovodstveni servis u Zagrebu. Sistem administrator bio je zadužen za poslove izradbe i održavanja mrežnih stranica i portala Zaklade, održavanje njihova sadržaja, tehničko održavanje serverskog računala, pružanje podrške u poslovima organizacije i uređivanja sadržaja mrežnih stranica Zaklade te za razvoj i održavanje sustava za elektroničku prijavu projekata i elektroničke baze evaluatora. Tajnica je koordinirala aktivnosti Zaklade u Zagrebu te je bila zadužena za svu korespondenciju Zaklade u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa. Zaklada je također imala sklopljen ugovor s odvjetničkim uredom koji je pružao stručnu pravnu pomoć radi osiguranja zakonitog ostvarivanja djelatnosti Zaklade. Ustrojstvom ureda u Zagrebu i Odjela za pravne poslove i ugovaranje, u rujnu 2009. godine prekinuta je suradnja s tajnicom Zaklade koja je bila zadužena za svu korespondenciju Zaklade u Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa te s odvjetničkim uredom.

U 2009. godini ustrojani su uredi u Rijeci gdje se nalaze odjel za evaluaciju, odjel za međunarodnu suradnju te asistentica predsjednika Upravnog odbora i ured u Zagrebu gdje se nalaze ured za pravne poslove i ugovaranje i izvršna direktorica.

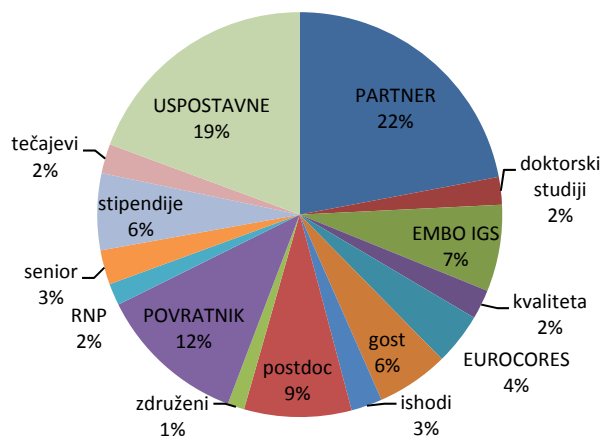
Programi Zaklade

Godina/Program	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Potpora reformi visokog obrazovanja	Doktorski studiji Združeni studiji Kvaliteta u visokom obrazovanju	Združeni studiji Kvaliteta u visokom obrazovanju	Obrazovanje temeljeno na ishodima učenja Modeli financiranja studija	Obrazovanje temeljeno na ishodima učenja Modeli financiranja studija	
Priljev mozgova	Gost Senior Postdoc	Gost Senior Postdoc	Gost Senior Postdoc Povratnik	Gost Senior Postdoc Povratnik Uspostavne potpore	Gost Senior Postdoc Uspostavne potpore
Izobrazba doktoranda		Stipendije za doktorande Nacionalni tečajevi i ljetne škole za doktorande	Stipendije za doktorande Nacionalni tečajevi i ljetne škole za doktorande	Stipendije za doktorande Nacionalni tečajevi i ljetne škole za doktorande	Stipendije za doktorande Nacionalni tečajevi i ljetne škole za doktorande
Partnerstvo u temeljnim istraživanjima	Partner	Partner	Partner	Partner	Partner
Sociokulturalna tranzicija iz industrijskog u društvo znanja				Izgradnja hrvatskog strukovnog nazivlja – 1. krug	Izgradnja hrvatskog strukovnog nazivlja – 2. krug
Međunarodni programi	Potpora uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe ESF-a	Potpora uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe ESF-a EMBO potpora za uspostavu laboratorija	Potpora uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe ESF-a EMBO potpora za uspostavu laboratorija Europsko društveno istraživanje	Potpora uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe ESF-a EMBO potpora za uspostavu laboratorija Međunarodni suradni skupovi	Potpora uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe ESF-a EMBO potpora za uspostavu laboratorija Međunarodni suradni skupovi

2.4. Programi Zaklade

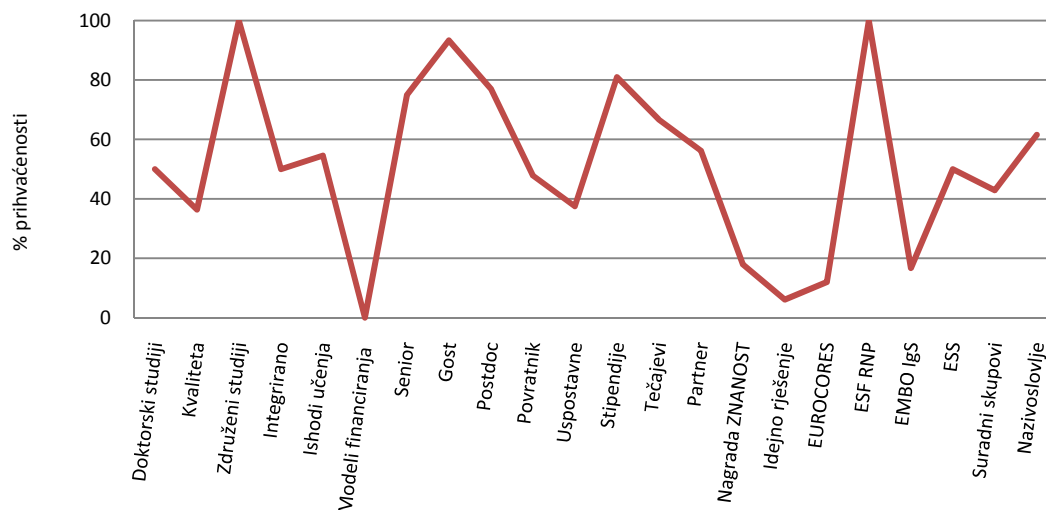
Od 2004. do 2009. godine Upravni odbor Zaklade ukupno je pokrenuo 22 programa u okviru kojih se dodjeljuju sredstva za projekte, stipendije i nagrade. Programi Zaklade raspisuju se u sklopu strateških područja definiranim Strateškim planom Zaklade. Unutar svih raspisanih natječaja do kraja 2009. godine za financiranje prihvaćenih projekata odobreno je financiranje projekata u ukupnom iznosu od 62.491.040,00 kn⁷.

Na slici 4. prikazan je postotak odobrenih sredstava po programima u periodu od 2004. do 2009. godine bez programa u sklopu kojih je dodijeljeno manje od 300.000,00 kuna, a to su Europsko društveno istraživanje (296.000,00 kn ili 0,48%), Međunarodni suradni skupovi (179.000,00 kn ili 0,29%), Integrirano sveučilište (300.000,00 kn ili 0,48%) te nagrade ZNANOST i Idejno rješenje nagrade ZNANOST (165.000,00 kn ili 0,29%). U prvih pet godina financiranja projekata od ukupno 553 prijavljenih prijedloga projekata na sve programe, za financiranje je, nakon panel

Slika 4. Postotak odobrenih sredstava po programima 2004.-2009.

evaluacije, odobreno 297 projekta, stipendija i nagrada, što iznosi 51,47% prihvaćenih projekata. Stupanj prihvaćenosti projekata razlikuje se ovisno o ciljevima samog programa kao i o kvaliteti prijavljenih projekata (slika 5). Tako je najveći postotak prihvaćenosti projekata u programima za mlade istraživače gdje je naglasak na jačanju mobilnosti i istraživačkih potencijala mladih istraživača (Stipendije za doktorande, Postdoc), ali i u programima Zduženi studiji, Gost i Senior. Nizak postotak prihvaćenosti imaju programi Modeli financiranja studija gdje nije bilo prihvaćenih projekata, nagrade i program Kvaliteta u visokom obrazovanju. Na slici 5 su prikazani i programi EUROCORES, ESF RNP i EMBO IGs za koje se ne provodi evaluacija Zaklade.

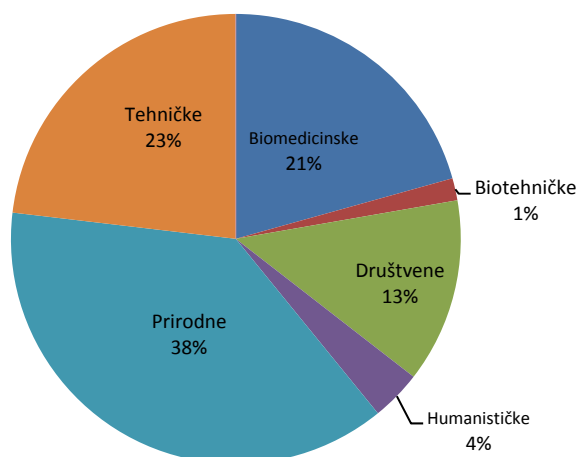
Slika 5. Postotak prihvaćenosti po programima Zaklade 2004.-2009.

Za navedene podatke o financiranju projekata potrebno je naglasiti da su u izvješće za 2009. godinu uključeni projekti koji su odobreni nakon panel evaluacije, a trenutno su u istorazinskoj procjeni i mogu biti odbijeni (13 projekata prijavljenih na programe Uspostavne potpore i Partner), te da se sredstva za odobrene

⁷ Navedeni iznos odnosi se na financiranje projekata koje je prihvatio Upravni odbor, a koji se isplatio ili će se isplatiti sukladno trajanju i početku projekta. Izнос se može mijenjati ovisno o evaluacijama periodičnih i završnog izvješća ili drugih razloga.

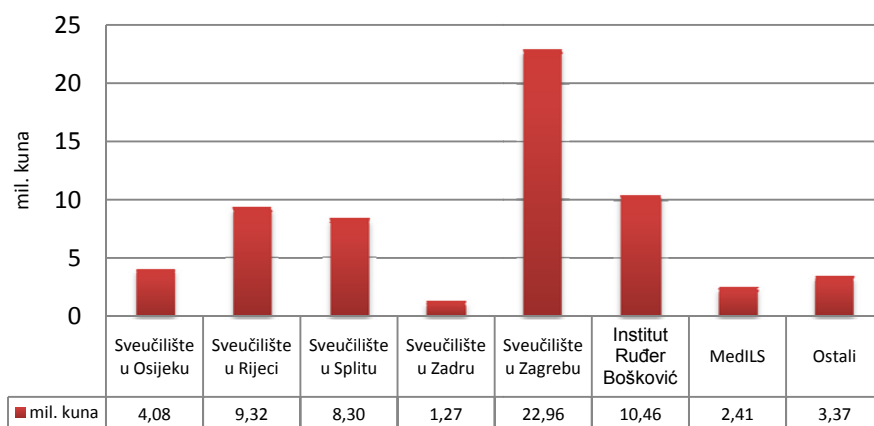
projekte mogu smanjiti ili ukinuti za one projekte koji su negativno evaluirani nakon periodičnih ili završnog izvješća. Predviđena sredstva mogu se promijeniti i za projekte za koje još nisu potpisani ugovori te povratkom neutrošenih kao i nenamjenski utrošenih sredstava na račun Zaklade nakon vrednovanja završnog izvješća.

Slika 6. prikazuje raspodjelu sredstava za odobrene projekte po znanstvenim područjima za sve projekte odobrene nakon panel evaluacije od 2005. do 2009. godine. Najveći postotak sredstava dodijeljen je u području prirodnih znanosti, 38% ili 23.587.113,78 kuna, nakon čega slijedi područje tehničkih znanosti s 23% ili 14.439.654,85 kn, zatim biomedicinske znanosti s 21% ili 12.914.472,82 kn, društvene znanosti s 13% ili 8.278.959,70 kn, humanističke znanosti s 4% ili 2.268.085,85 kuna te biotehničke znanosti s 1% ili 987.753,00 kuna. Prema podatcima za znanstvena područja po programima, prirodne znanosti su najzastupljenije u programima za mlade znanstvenike (65% u programu Postdoc), ali i u programima Gost i Povratnik (61%).

Slika 6. Sredstva za odobrene projekte po znanstvenim područjima izražena u postotcima

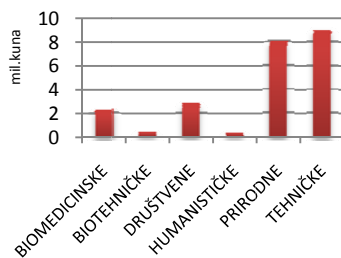
Slika 7. prikazuje raspodjelu financijskih sredstava za odobrene projekte po ustanovama voditelja projekata. Od ukupnog iznosa, 58.823.481,00 kuna ili 94% dodijeljeno je najvećim hrvatskim sveučilištima (Sveučilištu u Zagrebu 36,74%, Sveučilištu u Rijeci 14,93%, Sveučilištu u Splitu 13,28%, Sveučilištu u Osijeku 6,53%, Sveučilištu u Zadru 2,05%) te Institutu Ruđer Bošković 16,75% i MedILSu 3,86%. Ostalih 6% sredstava (na slici prikazani kao „ostali“) raspoređeno je na ostale ustanove financirane s manje od 1.000.000,00 kuna (Društvo za plastiku i gumu 0,15%, Ekonomski institut 0,49%, Genos d.o.o. 0,36%, Hrvatska akademija tehničkih znanosti 0,16%, Hrvatski geološki institut 1,12%, Hrvatski institut za povijest 0,04%, Imunološki zavod 0,03%, Institut Ivo Pilar 0,56%, Institut za društvena istraživanja 0,06%, Institut za fiziku 0,58%, Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje 0,70%, Institut za jadranske kulture i melioraciju krša 0,04%, Klinička bolnica Sestre Milosrdnice 0,15%, Klinički bolnički centar Zagreb 0,08%, Klinika za infektivne bolesti Fran Mihaljević 0,85%, Nastavni Zavod za javno zdravstvo Primorsko-Goranske županije 0,12%, Nacionalna i sveučilišna knjižnica 0,30%). Ukupan popis sredstava za odobrene projekte po ustanovama nalazi se u Prilogu 3.

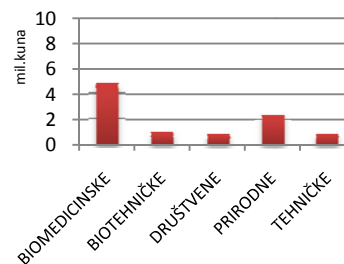
Slika 7. Sredstva za odobrene projekte po ustanovama

Sljedeće slike pokazuju distribuciju sredstava za odobrene projekte po znanstvenim područjima za hrvatska sveučilišta.

Na Sveučilištu u Zagrebu najviše sredstava za odobrene projekte je u području tehničkih znanosti (9.052.244,85 kn ili 39,43 %), zatim prirodnih (8.017.732,00 kuna ili 34,92 %), društvenih (2.826.980,00 kuna ili 12,31%) i biomedicinskih znanosti (2.278.896,00 kuna ili 9,92%).

Sveučilište u Zagrebu

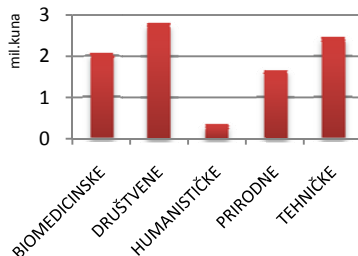

Sveučilište u Splitu

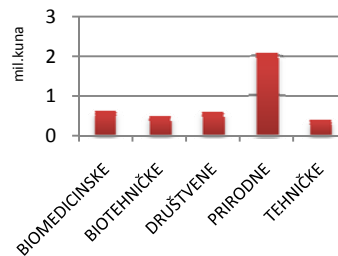
Na Sveučilištu u Splitu

najviše sredstava za odobrene projekte je za projekte u području biomedicinskih znanosti (4.820.034,00 kn ili 58%) i prirodnih znanosti (2.417.582,45 kn ili 29,13%).

Na Sveučilištu u Rijeci najviše sredstava za odobrene projekte je u području društvenih znanosti (2.787.050,00 kuna ili 29,87%), nakon toga slijede tehničke znanosti s (2.460.930,00 kuna ili 26,38%) i biomedicinske znanosti (2.045.857,00 kuna ili 22%).

Sveučilište u Rijeci

Sveučilište u Osijeku

Sveučilište u Rijeci jedino ima odobrene projekte u umjetničkom području jer je natječaj za Idejno rješenje nagrade ZNANOST do 2009. godine bilo raspisano samo s Akademijom primijenjenih umjetnosti u Rijeci, a što je ujedno i jedini natječaj na kojega su se mogli prijavljivati projekti iz umjetničkog područja.

Slika 8. Distribucija sredstava po znanstvenim područjima za hrvatska sveučilišta

Na Sveučilištu u Osijeku najviše sredstava za odobrene projekte je u području prirodnih znanosti (2.048.584,58 kn ili 50,20%), slijede biomedicinske (598.360,00 ili 14,66%) i društvene znanosti (567.449,00 kuna ili 13,90%).

Na Sveučilištu u Zadru odobreno je za financiranje 61% projekata s područja humanističkih, a s 39% prirodne znanosti dok su projekti odobreni za financiranje sa Sveučilišta u Dubrovniku samo iz prirodnih znanosti.

2.4.1. Prijava projekata i evaluacija projekata prijavljenih na natječaje Zaklade

Prijava na programe Zaklade temelji se na dva roka godišnje, 15. travnja i 15. listopada. Iznimka su programi Europske znanstvene zaklade gdje se zasebno postavljaju rokovi za pojedine natječaje prema rokovima koje raspisuje Europska znanstvena zaklada. Objavom dva roka godišnje korisnici programa Zaklade mogu unaprijed znati kada mogu očekivati povratnu informaciju o financiranju projekta i planirati početak projekta. Postupak evaluacije i odlučivanje slijedom rezultata evaluacije traje do dva mjeseca za panel evaluacije odnosno šest do osam mjeseci za projekte koji se upućuju na istorazinsku procjenu.

Kako bi se olakšao postupak prijave na programe Zaklade, 2007. godine razvijen je elektronički sustav za prijavu projekta, EPP. Prijavljivanje projekata uz pomoć EPP sustava omogućuje lakši pristup obrascima Zaklade uz pomoć osobnih korisničkih podataka. EPP program i ostali alati za upravljanje dokumentima Zaklade kontinuirano se razrađuju te unaprjeđuju.

Kako bi se između prijavljenih projekata mogli podržati samo oni najbolji, evaluacijska procedura koju propisuje Zaklada provodi se prema načelima kvalitete, transparentnosti, jednakosti tretmana, nepristranosti te efikasnosti i brzine. Članovi Evaluacijskih odbora koje Zaklada uključuje u evaluacije prijavljenih projekata imenuju se prema načelu stručnosti i nepostojanju sukoba interesa, a moraju imati odgovarajuće kompetencije za procjenu projekata u sklopu određenog programa te visoku razinu profesionalnog iskustva u jednoj ili više sljedećih aktivnosti: istraživanja u značajnim znanstvenim ili tehnologijskim područjima; administracija, upravljanje ili evaluacija projekata; korištenje rezultata istraživačkih ili tehnologijskih razvojnih projekata; međunarodna suradnja u znanosti, visokom školstvu ili tehnologiji te razvoju ljudskog kapitala.

Evaluaciju prijave na programe Zaklade provodi stručni Evaluacijski odbor kojega čini 3 do 5 članova, a provode se na panel evaluaciji u prostorijama Zaklade prema Evaluacijskom obrascima za pojedini program. Za projekte veće od 300.000,00 kn ili ako je tako propisano natječajem, nakon panela organizira se istozinska procjena (engl. peer review) s inozemnim stručnjacima.

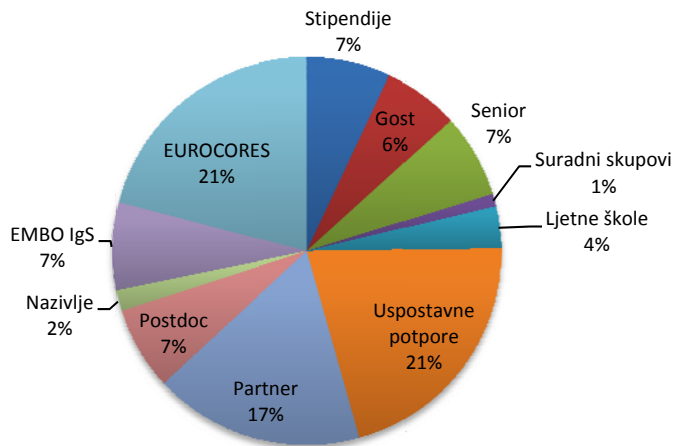

Kako bi se u evaluacije koje provodi Zaklada uključio što veći broj stručnjaka, neprekidno je za prijavu otvorena baza evaluatora. Baza je otvorena za hrvatske i strane znanstvenike, a Zaklada kontinuirano potiče analizu i dopunjavanje relevantnih podataka. Baza evaluatora koju je razvila Zaklada omogućuje i razvoj međunarodne suradnje na uspostavi zajedničke baze evaluatora kao i razmjene evaluatora. Bazi evaluatora pristupa se preko mrežne stranice Zaklade i prijave se podnose isključivo elektronički. Svi podatci su tajni i dostupni isključivo programskim koordinatorima Zaklade.

Na mrežnim stranicama Zaklade nalazi se i baza svih financiranih projekata Zaklade koja se redovito dopunjava novim informacijama. Na ovaj su način osnovni podatci o svim projektima koje je Zaklada financirala transparentni i stalno dostupni.

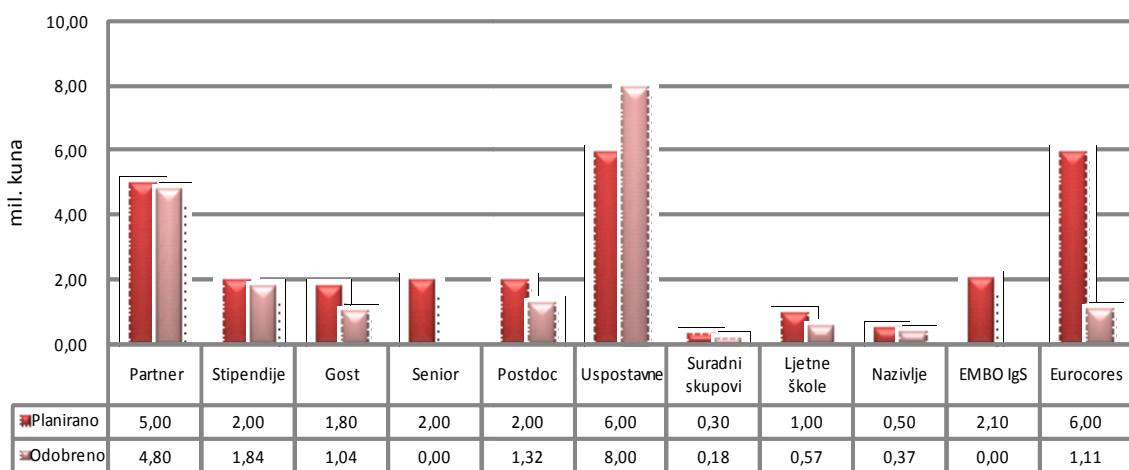
2.5. Programska sredstva za 2009. godinu

Za svaku godinu Upravni odbor Zaklade slobodna programska sredstva raspoređuje u programe i natječajne koji će biti otvoreni. Slobodna programska sredstva u 2009. godini iznosila su 26.700.000,00 kuna. Na Slici 9. prikazana je distribucija sredstava programima Zaklade. Sredstva Zaklade planirana su za pojedine programe sukladno strateškim prioritetima Zaklade.

Slika 9. Planirana programska sredstva za 2009. godinu

Odnos traženih sredstava i sredstava za odobrene projekte u 2009. godini bio je 46%. Iz Slike 10. koja prikazuje odnos traženih i odobrenih sredstava za programe Zaklade vidljivo je da je najveća iskorištenost sredstava za programe Partner i Stipendije za doktorande. Popis projekata financiranih u 2009. godini nalazi se u Prilogu 2.

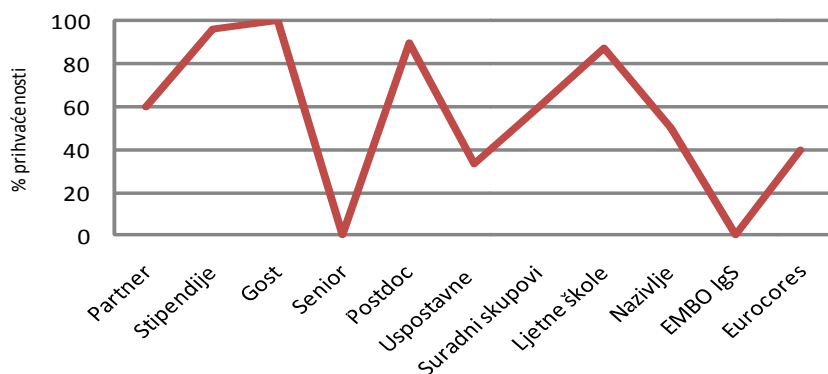
Slika 10. Odnos traženih sredstava i sredstava za odobrene projekte⁸ u 2009. godini

U 2009. godini, nakon provedene panel evaluacije, za program Partnerstvo u temeljnim istraživanjima odobreno je 4.800.000,00 kuna, za program Postdoc 1.328.091,50 kuna, za program Stipendije za doktorande 1.846.230,85 kuna, za program Gost 1.043.654,00 kuna, za program Uspostavne potpore 7.955.131,58 kuna, za program Međunarodni suradni skupovi 179.660,00 kuna, za program Nacionalni tečajevi i ljetne škole 568.856,45 kuna, za program Nazivlje 367.114,00 kuna te za program EUROCORES 1.110,281,60 kuna. U sklopu

⁸ Podatci su obrađeni za projekte koji su prihvaćeni nakon panel evaluacije. Za programe koji su nakon panel evaluacije prosljeđeni na istraživačku procjenu ovi se podatci mogu promijeniti.

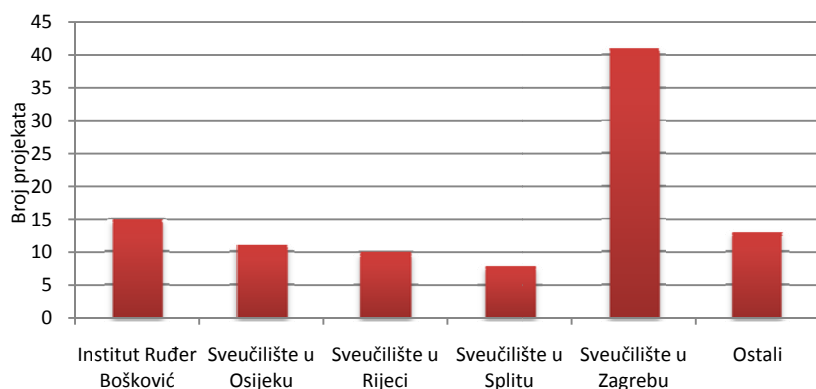
programa EMBO IgS i Senior nije bilo uspješnih prijava te proračuni planirani za te programe nisu potrošeni. Važno je naglasiti da su neki od navedenih projekata za programe Partner i Uspostavne potpore (ukupno 8.918.000,00 kn) još uvijek u istorazinskoj procjeni te se utrošena sredstva za te programe mogu promijeniti. Također, za program Uspostavne potpore važno je naglasiti da ukupna sredstva odobrena za financiranje projekata nakon istorazinske procjene ne mogu biti veća od sredstava planiranih za taj program. Najviše programskih sredstava, ukoliko izuzmemo programe Partner i Uspostavne potpore zbog gore navedenih razloga, utrošeno je za programe Stipendije za doktorande sa 92% planiranog proračuna sredstava odobrenog za financiranje i program Nazivlje, gdje je iskoristivost proračuna programa 74%.

Postotak prihvaćenosti projekata po programima prikazan je na Slici 11. Prosječan postotak prihvaćenosti projekata prijavljenih na programe Zaklade u 2009. godini iznosi 70%. Iz Slike 12. vidljivo je da se programi značajno razlikuju po postotku prihvaćenosti. Tako najveći postotak prihvaćenosti imaju programi Stipendije za doktorande i Postdoc čiji su ciljevi usmjereni na povećanje mobilnosti i podizanje istraživačkog standarda dok je kod kompetitivnih projekata gdje se dodjeljuju značajna sredstva, poput programa Partner i Uspostavne potpore, postotak prihvaćenosti znatno niži.

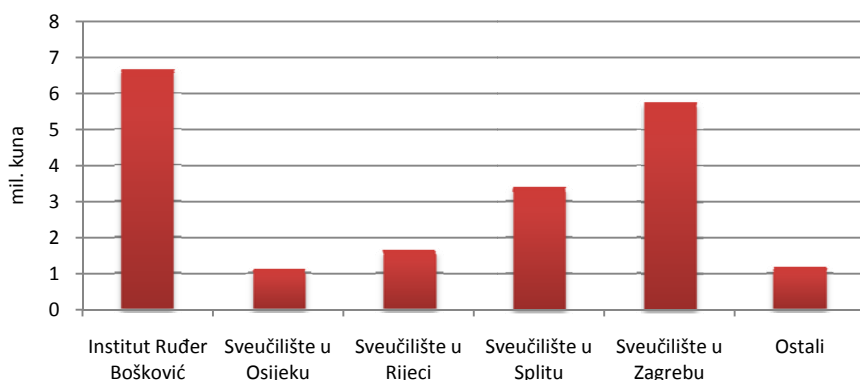
Slika 11. Postotak prihvaćenosti projekata po programima Zaklade

Na sljedećoj slici prikazan je broj projekata odobrenih za financiranje nakon panel evaluacije u 2009. godini po ustanovama. Najveći broj prihvaćenih projekata je, očekivano, s najvećeg sveučilišta u Republici Hrvatskoj, Sveučilišta u Zagrebu (41 projekt ili 41,3%). Slijedi najveći javni institut, Institut Ruđer Bošković (15 projekata ili 15%) te Sveučilište u Osijeku (11 projekata ili 11%). Kategoriju „ostali“ čine Društvo za gumu i plastiku (1 projekt), Hrvatski institut za povijest (1 projekt), Imunološki zavod (1 projekt), Institut za društvena istraživanja u Zagrebu (1 projekt), Institut za fiziku (1 projekt), Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2 projekta), MedILS (1 projekt), Sveučilište u Dubrovniku (2 projekta) te Sveučilište u Zadru (2 projekta).

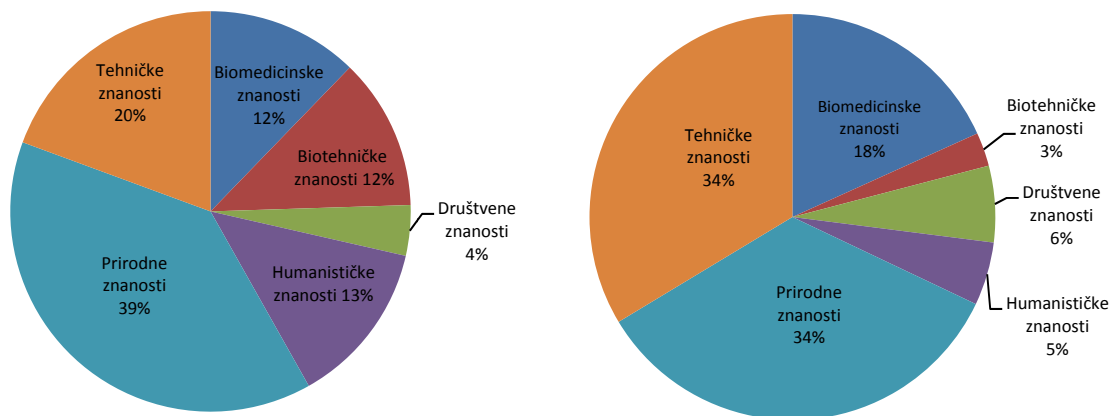
Slika 12. Broj prihvaćenih projekata po ustanovama za 2009. godinu

Ako se isti podatci analiziraju s obzirom na sredstva za odobrene projekte, vidljivo je da je 33% programskih sredstava odobreno za projekte s Instituta Ruđer Bošković, 29% sa Sveučilišta u Zagrebu, a 17% sa Sveučilišta u Splitu (Slika 13).

Slika 13. Financirani projekti po ustanovama u 2009. godini (u mil. kuna)

Na Slici 14. prikazana je raspodjela sredstava za odobrene projekte po znanstvenim područjima u 2009. godini. Najveći broj financiranih projekata je u prirodnim znanostima gdje je i najviše uplaćenih sredstava Zaklade. Najmanji broj projekata je iz područja društvenih znanosti (4 projekta ili 4%), no prema vrijednosti projekata najmanje je sredstava uplaćeno za područje biotehničkih znanosti (529.623,00 kuna ili 3%) i humanističkih znanosti (994.269,85 kuna ili 5%).

Slika 14. Broj projekata i sredstava za odobrene projekte po znanstvenim područjima izražen u postotcima

---

Programi Zaklade u 2009. godini

Mladi znanstvenici

- Stipendije za doktorande
- PostDoc
- EMBO IGs
- Uspostavne potpore
- Nagrade

Iskusni znanstvenici

- Senior
- Gost
- Partner
- Potpora uključenju u ESF programe
- Povratnik

Ustanove

- Nacionalni tečajevi i ljetne škole
- Ishodi učenja
- Modeli stipendiranja
- Izgradnja hrvatskog strukturnog nazivlja
- Suradni skupovi

2.6. Programi Zaklade u 2009. godini

2.6.1. Potpora reformi visokog obrazovanja

Programima raspisanima u okviru ovog područja Zaklada je pružala podršku ustanovama u primjeni i razvoju uvjeta za provođenje bolonjskog procesa. Prvi programi Zaklade otvoreni su 2004. godine i to upravo u okviru područja potpore reformi visokog obrazovanja, a od tada je u tom području pokrenuto šest programa.

Programi Uspostavljanje programa III. ciklusa (Doktorskih studija), Izgradnja institucijskih mehanizama za unapređenje kvalitete visokog obrazovanja i Uspostavljanje programa združenih studija raspisani su 2004. godine. U 2006. godini u tom je području bio otvoren program Integrirano sveučilište i integrirani sustav tercijarnog obrazovanja, a u 2007. godini programi Visoko obrazovanje temeljeno na ishodima učenja i Modeli financiranja studija.

U 2009. godini bio je otvoren jedino program Visoko obrazovanje temeljeno na ishodima učenja. Iako taj program u 2009. godini nije imao rokove za prijavu, smatra se otvorenim jer su projekti čije je financiranje odobreno još u tijeku.

2.6.1.1. Visoko obrazovanje temeljeno na ishodima učenja

U skladu s trendovima u ostalim europskim zemljama, Zaklada je ovim natječajem podupirala hrvatska sveučilišta, javne institute, fakultete, veleučilišta, visoke škole, strukovne udruge, državne agencije i nevladine organizacije u utvrđivanju institucijskih politika za provođenje visokog obrazovanja temeljenog na ishodima učenja.

Natječajem se poticala promjena paradigme u hrvatskom visokoobrazovnom prostoru s obrazovanja temeljnog na stavu nastavnika prema obrazovanju temeljenom na potrebama studenata, stvaranje pretpostavki za implementaciju Hrvatskih kvalifikacijskih okvira⁹ i Zakona o obrazovanju odraslih¹⁰ te reforme kurikuluma u osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju te utvrđivanje institucijskih politika za provođenje visokog obrazovanja temeljenog na ishodima učenja.

Natječaj je bio otvoren još 2007. godine, no prihvaćeni projekti završavaju 2010. godine kada će program biti zatvoren. Po završetku programa rezultati će biti javno dostupni na mrežnim stranicama i u publikacijama. Od 10 prijavljenih projekata za financiranje je prihvaćeno i financirano 6 projekata i to s ukupno 1.507.500,00 kuna.

---

⁹

<http://www.vlada.hr/hr/aktualne teme i projekti/aktualne teme/hko hrvatski kvalifikacijski okvir/dokumenti/europski kvalifikacijski o kvir>

¹⁰ Narodne novine, broj 17/07

2.6.2. Priljev mozgova

Natječaji u okviru programa Priljev mozgova otvoreni su tijekom 2004. godine. Osnovni cilj natječaja raspisanih u sklopu ovog područja bilo je povećanje kapitala znanja i broja ljudi koji posjeduju znanje, a što uključuje međunarodnu razmjenu znanja te mobilnost istraživača i akademskog osoblja. Povratak visokokvalificiranih stručnjaka nakon što su unaprijedili svoje znanje i vještine u inozemstvu može doprinijeti razvoju zemlje i društva u cjelini. Vođen tim ciljevima, Upravni odbor Zaklade osmislio je i objavio programe kojima je omogućen transfer znanja i vještina kao i razvoj karijera mladih istraživača.

Upravni odbor Zaklade i u 2009. godini je za programe u okviru programa Priljev mozgova planirao proračun od 14.300.000,00 kuna koji je podijeljen na programe Senior, Gast, Postdoc i Uspostavne potpore.

Budući da u Republici Hrvatskoj postoje i drugi fondovi koji pružaju potporu znanstvenicima povratnicima te znanstvenicima iz inozemstva, Upravni odbor Zaklade ukinuo je rokove za neke programe Zaklade čiji su se ciljevi preklapali s onima drugih fondova. Stoga su za program Povratnik rokovi za prijavu zatvoreni 2007. godine, a za programe Gast i Senior novi se rokovi neće otvarati za 2010. godinu.

2.6.2.1. Program Gast

Program Gast osmišljen je kako bi se znanstvenicima iz inozemnih ustanova omogućio rad na znanstvenoistraživačkom projektu u Hrvatskoj u trajanju od 3 do 12 mjeseci, a s ciljem prijenosa znanja i tehnologije, uspostave suradnje i jačanja veza Hrvatske s međunarodnom znanstvenom zajednicom. Na natječaj se mogu prijaviti istraživači iz akademske zajednice ili industrije koji žive izvan Hrvatske. Boravkom gostujućeg znanstvenika na ustanovi u Hrvatskoj pridonosi se strateškom profiliranju ustanove i izgradnji kompetitivnog istraživačkog tima te razvoju doktorskih studija i izobrazbi doktoranada i postdoktoranada.

Programom se financiraju troškovi preseljenja u iznosu do 15.000,00 kn, plaća kandidata za vrijeme boravka u Hrvatskoj do 25.000,00 kn mjesečno, troškovi za konferencije i skupove do 30.000,00 kn, materijalni troškovi istraživanja u Hrvatskoj do 150.000,00 kn i posredni troškovi, a najviše godišnje financiranje iznosi 550.000,00 kn po projektu.

Dosad je ovim programom podržano devet gostujućih profesora od kojih su troje strani znanstvenici.

2.6.2.2. Program Senior

Program Senior potiče zapošljavanje hrvatskih i stranih priznatih znanstvenika koji žele zasnovati radni odnos na hrvatskom sveučilištu ili znanstvenom institutu na kojem će provoditi istraživanja i sudjelovati u nastavi. Program omogućava prijenos i uspostavljanje tehnologije u Hrvatskoj, jačanje veza s međunarodnom znanstvenom zajednicom te povećava ugled Hrvatske kao mjesta koje prihvaća i provodi istraživanja najviše kakvoće.

Programom se financiraju troškovi preseljenja u iznosu do 31.500,00 kn, plaća kandidata za vrijeme boravka u Hrvatskoj do 25.000,00 kn mjesečno, troškovi za konferencije i skupove do 30.000,00 kn, materijalni troškovi istraživanja u Hrvatskoj do 150.000,00 kn, nabavka opreme do 150.000,00 kn te posredni troškovi, a najviše godišnje financiranje iznosi do 735.000,00 kn po projektu.

U okviru programa Senior do sada su prihvaćena tri projekta, od čega jedan projekt stranog znanstvenika.

2.6.2.3. Program Postdoc

Program Postdoc raspisan je još 2004. godine kako bi se mladim istraživačima s nedavno stečenim doktoratom omogućilo usavršavanje i stjecanje iskustva te kako bi se stvorile kompetitivne istraživačke grupe u strateškim područjima Zaklade. Na taj se način povećava istraživački standard na hrvatskim sveučilištima i znanstvenim institutima.

Program Postdoc namijenjen je kandidatima s doktoratom znanosti zaposlenima u Hrvatskoj za odlazak na strane znanstvene ustanove te stranim kandidatima za dolazak na hrvatske znanstvene ustanove. Kandidati mogu dobiti stipendiju u vremenskom trajanju od 3 do 12 mjeseci za rad na znanstvenoistraživačkom projektu. Na ovaj način, a i kao posljedica financijski privlačnih potpora, mladi hrvatski znanstvenici imaju pristup međunarodnim ustanovama i novim tehnologijama koje mogu, po povratku u Hrvatsku, koristiti u nastavnim i istraživačkim aktivnostima. To je jedan od najvažnijih ciljeva programa Postdoc.

Kako bi se stvorile grupe istraživača koje mogu biti kompetitivne u europskom okruženju, potrebno je stvoriti kritičnu masu istraživača u hrvatskim ustanovama i povećati znanstvenu produktivnost postdoktoranada. Da bi se to omogućilo, natječaj za program Postdoc omogućuje protok istraživača i u Hrvatsku i u inozemstvo kao i iz znanstvene zajednice u industriju.

Ključni izazov na koji je Upravni odbor Zaklade odgovarao kroz program Postdoc je izobrazba, privlačenje i zadržavanje što većeg broja kompetentnih istraživača. Danas većina znanstvenika u Hrvatskoj svoje mogućnosti vidi unutar institucijskih i nacionalnih granica, ponekad nedovoljnih radnih uvjeta i uskih granica napredovanja u karijeri dok je program Postdoc jedan od alata za ostvarivanje i razvoj vještina i karijere u znanosti jer omogućuje provođenje istraživanja u bilo kojem europskom ili svjetskom istraživačkom centru.

U 2009. godini za program Postdoc zaprimljeno je 20 projektnih prijedloga, a za financiranje je prihvaćeno 18 projekta.

Programom Postdoc kandidatima se dodjeljuju osobne stipendije koje uključuju troškove puta i dodatak za djecu i supružnike. Najveći iznos predviđen programom je 150.000,00 kuna, a visina stipendije određuje se prema mjestu ustanove domaćina što je definirano samim tekstom natječaja.

2.6.2.4. Program potpore znanstvenicima-povratnicima i znanstvenicima iz inozemstva (Povratnik)

Otvaranje velikog broja novih radnih mjesta u sustavu znanosti i visokog obrazovanja otvorilo je mogućnosti zapošljavanja znanstvenika iz inozemstva, uglavnom povratnika iz hrvatske dijaspore. Iskustva znanstvenika-povratnika i znanstvenika koji se žele zaposliti u Hrvatskoj ukazuju na postojanje brojnih administrativnih i pravnih prepreka za reguliranje njihovog statusa po dolasku u Hrvatsku. Također, pokazala se velika potreba za ulaganjem u uspostavljanje istraživačke infrastrukture znanstvenika-povratnika. Zbog toga je Upravni odbor Zaklade 2006. godine odlučio pokrenuti program Povratnik kako bi vrhunskim znanstvenicima koji su ostvarili nezavisnu istraživačku karijeru u inozemstvu omogućio stvaranje uvjeta za provođenje visoko kvalitetnih istraživanja u Hrvatskoj. Programom se podržavaju znanstvenici s najmanje 3 godine nezavisne istraživačke karijere, a koji su u Hrvatskoj zasnovali radni odnos u punom radnom vremenu s hrvatskom znanstvenom ustanovom i to najranije od akademske godine 2004./2005.

Programom se dodjeljuje do 750.000,00 kuna za uspostavljanje istraživačke infrastrukture, no nije omogućeno financiranje materijalnih troškova istraživanja, plaća, troškova putovanja ili konferencija, kao ni posrednih troškova. Program je od 2006. godine imao 6 rokova za prijavu te je financirano 11 projekata i to ukupnim iznosom od 7.217.693,22 kuna.

2.6.2.5. Uspostavne potpore

Upravni odbor Zaklade objavio je natječaj Uspostavne potpore u prosincu 2007. godine s ciljem ubrzavanja uspostave samostalne istraživačke karijere mladih hrvatskih i stranih znanstvenika u Hrvatskoj. Natječaj je rezultat zajedničkog rada Zaklade, Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa i Nacionalnog vijeća za znanost, a temelji se na dosadašnjim iskustvima Zaklade stečenim kroz sudjelovanje u mreži European Network on Research Careers (ENRC) i programu EMBO Installation Grants.

Osnovni cilj programa je potaknuti osnivanje istraživačkih grupa s modernim i međunarodno kompetitivnim problematikama čiji su voditelji mladi znanstvenici koji su svojim dosadašnjim postignućima pokazali sposobnost generiranja novih ideja te njihove uspješne realizacije. Očekuje se da će se natječajem potaknuti interes znanstvenika za nastavak njihovih istraživačkih karijera u Hrvatskoj te pridonijeti modernizaciji hrvatskog visokoobrazovnog i istraživačkog sustava kao i povećanju kompetitivnosti istraživača u europskom istraživačkom prostoru.

Programom se financiraju troškovi opreme, materijalni troškovi istraživanja, troškovi preseljenja kandidata, troškovi putovanja, plaće za suradnike te se do 20% podrške može koristiti kao dodatak na plaću kandidata. U sklopu ovog natječaja dodjeljuje se 6 potpora u 6 znanstvenih područja, do 365.000,00 kuna godišnje za prirodne, biomedicinske, tehničke i biotehničke znanosti te do 220.000,00 kuna godišnje za društvene i humanističke znanosti.

Kvalitetne institucijske strategije s jasnim politikama potpore istraživačkih karijera preduvjet su stvaranja mlade i propulzivne istraživačke grupe što je temeljni cilj natječaja Uspostavne potpore.

U 2009. godini započeli su projekti kandidata s roka za prijavu iz 2008. godine. Podržani su kandidati u 4 znanstvena područja: prirodnom, tehničkom, društvenom i humanističkom.

Tijekom 2009. godine zaprimljeno je 18 projektnih prijava te je u postupak istorazinske procjene upućeno njih 8, u sklopu 4 znanstvena područja (prirodne, tehničke, biotehničke i biomedicinske znanosti). U 2009. godini nije bilo prijava u sklopu područja društvenih i humanističkih znanosti.

2.6.3. Izobrazba doktoranda

Kako bi se podigla kvaliteta doktorskih studija u Hrvatskoj te kako bi se kroz doktorske studije profilirali kvalitetni mladi znanstvenici, pokrenuta su dva programa u sklopu područja Izobrazbe doktoranda. Program Stipendije za doktorande doktorandi omogućuje doktorandima boravak na kvalitetnim inozemnim ustanovama te priliku za usvajanje novih znanja i korištenje novih tehnologija te implementaciju tih znanja na hrvatskim ustanovama. Programom Nacionalni tečajevi i ljetne škole za doktorande doktorandima se omogućuje rad s najkvalitetnijim stručnjacima koji mogu studentima ponuditi predavanja i radionice u okviru postojećih doktorskih studija. Oba su programa pokrenuta 2006. godine.

2.6.3.1. Stipendije za doktorande

Programom Stipendije za doktorande omogućava se mobilnost doktoranada i njihovo usavršavanje na inozemnim znanstvenim ustanovama. Programom se financira boravak kandidata u inozemstvu u vremenskom razdoblju od 3 do 12 mjeseci. Program je namijenjen i stranim doktorandima koji dolaze na hrvatska sveučilišta i institute.

Temeljni ciljevi programa su povećanje istraživačkog standarda, podizanje kvalitete doktorskih studija i promicanje međunarodne mobilnosti mladih istraživača tijekom doktorskih studija. Programom Stipendije za doktorande kandidatima se dodjeljuju osobne stipendije koje uključuju troškove puta, kao i dodatak za djecu i supružnike. Najveći iznos predviđen programom iznosi 124.500,00 kuna.

Osnovni ciljevi programa Stipendije za doktorande:

- povećanje istraživačkog standarda na hrvatskim sveučilištima i institutima
  - strateško profiliranje ustanove i podizanje kakvoće dokorskog studija
  - prijenos i uspostavljanje novih tehnologija i znanja u Hrvatskoj
  - napredovanje profesionalnih kompetencija doktoranada
-

U 2009. godini za program Stipendije za doktorande zaprimljeno je 55 projektnih prijedloga, te su za financiranje prihvaćena 45 projekta.

2.6.3.2. Nacionalni tečajevi i ljetne škole za doktorande

Organizacijom tečajeva i ljetnih škola na nacionalnoj razini moguće je učinkovitije i racionalnije okupiti najkvalitetnije stručnjake te u okviru doktorskih studija studentima ponuditi predavanja i radionice vrhunskih stručnjaka iz zemlje i inozemstva. Održavanje nacionalnih tečajeva i ljetnih škola utječe na kvalitetu doktorskih studija te doprinosi ciljanom razvoju ključnih kompetencija doktorskih studenata. Pritom je važno studentima ponuditi one tečajeve i ljetne škole koje proširuju postojeće teme i sadržaje doktorskih programa, koje omogućuju primjenu inovativnih metoda i sadržaja te koje su usklađene sa studijskim programom i ECTS bodovnim sustavom.

Zaklada financira samo one tečajeve i ljetne škole koje se organiziraju na nacionalnoj razini, za potrebe više doktorskih programa te u kojima se predviđa sudjelovanje poslijediplomskih studenata s najmanje dva hrvatska sveučilišta. U okviru ovog programa dodjeljuje se do 100.000,00 kuna za troškove puta i smještaja nastavnika koji dolaze s drugih sveučilišta ili znanstvenih ustanova, troškove studenata, troškove organizacije tečaja ili ljetne škole, troškove provjere ishoda učenja te popratne troškove ustanove.

U okviru ovog programa, tijekom dva roka za prijavu, u 2009. godini podržano je 7 ljetnih škola.

Program je namijenjen ustanovama koje organiziraju tečaj ili ljetnu školu za studente najmanje dva hrvatska sveučilišta, a financiraju se troškovi puta i smještaja nastavnika koji dolaze s drugih sveučilišta ili znanstvenih ustanova, troškovi studenata, troškovi organizacije tečaja ili ljetne škole, provjera ishoda učenja te popratni troškovi ustanove.

2.6.4. Partnerstvo u temeljnim istraživanjima

Program Partnerstvo u temeljnim istraživanjima pokrenut je 2005. godine s osnovnim ciljem povećanja izvanproračunskog udjela ulaganja u temeljna istraživanja kroz poticanje suradnje između znanstvenih ustanova i industrije i poduzetništva. Poticanje navedene suradnje od posebne je važnosti u onim

privrednim granama koje se temelje na visokoj tehnologiji te je stoga neophodno osigurati potporu temeljnim istraživanjima koja su inovativna i mogu ubrzati razvoj novih i postojećih poduzeća.

Daljnja ulaganja u temeljna istraživanja kroz ovaj program ostvaruju se i u slučaju kada projekt rezultira nekim oblikom intelektualnog vlasništva koji se može zaštititi ili proizvodom koji zadovoljava uvjete za komercijalizaciju. Sukladno Zakonu o Nacionalnoj zakladi za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj RH, u slučajevima kada Zaklada financira projekte koji će ostvariti komercijalnu dobit, postotak budućeg udjela u dobiti određuje se posebnim ugovorom između voditelja projekta i Zaklade. S tim u skladu, prije svakog potpisivanja ugovora o dodjeli sredstava u okviru ovog programa, Upravni odbor Zaklade pristupa pregovorima s korisnicima sredstava i partnerskom ustanovom u cilju postizanja zajedničkog dogovora oko zaštite intelektualnog vlasništva kojim projekt može rezultirati te osiguravanja da se određeni postotak od dobiti vrati Zakladi. U slučaju ostvarenja ovakve vrste dobiti, ta će se sredstva uložiti u daljnje financiranje ovog programa.

Program Partnerstvo u temeljnim istraživanjima važan je iz razloga što privlači ulaganja u temeljna istraživanja koja su po samoj definiciji vrlo rizičnog karaktera jer privreda i industrija u pravilu nisu zainteresirani za ulaganje u istraživanja koja nemaju garanciju da će ostvariti komercijalni rezultat. Stoga, u okviru programa Partnerstvo u temeljnim istraživanjima, gdje Zaklada ulaže do 70% ukupnih projektnih sredstava, privreda dobiva dodatni poticaj za ulaganje u znanstvena istraživanja.

S obzirom da se važnost poticanja suradnje između akademskih ustanova i industrije i poduzetništva ne temelji isključivo na prijenosu znanja i tehnologija, već i na mogućnosti stjecanja akademskih kompetencija mladih ljudi zaposlenih u industriji, natjecanjem za partnerstvo u temeljnim istraživanjima potiče se i obrazovanje i profesionalni razvoj mladih istraživača na visokoškolskim ustanovama i u industriji kroz doktorske studije.

Za financiranje projekata ovim programom predviđeno je ukupno 5.000.000,00 kuna. Sufinanciranje projekta od strane partnerske organizacije obvezno je u iznosu od 30% ukupne vrijednosti projekta i to direktnom uplatom sredstava na račun znanstvene ili obrazovne ustanove na kojoj se planira provesti istraživanje.

Programom se financiraju (najviše 500.000,00 kn godišnje u tri godine) materijalni troškovi istraživanja(300.000,00 kn) oprema (100.000,00 kn) troškovi osoblja (200.000,00 kn) putni troškovi i suradnja (30.000,00 kn) posredni troškovi

---

U okviru ovog programa u 2009. godini, nakon panel evaluacije prihvaćeno je i upućeno na istorazinsku procjenu 6 projekata koji od Zaklade traže financiranje od ukupno 4.800.000,00 kuna. Uz traženi iznos od Zaklade, partnerske ustanove uplatit će na ustanove voditelja projekta 2.193.000,00 kuna pa je stoga ukupna vrijednost projekata 6.993.000,00 kuna.

2.6.5. Sociokulturna tranzicija iz industrijskog u društvo znanja

Suradna istraživanja u području ekonomskih, društvenih, političkih i humanističkih znanosti nužna su da bi društvo moglo adekvatno odgovoriti na civilizacijske iskorake koji dolaze s transformacijom u društvo znanja, ali i na konflikte koje ta transformacija donosi. Isto tako, održivi razvoj u društvu znanja nije moguć ako društveni procesi i ciljevi nisu usklađeni s ciljevima ekonomskog i tehnološkog razvitka, odnosno s konkurentnošću i rastom domaćeg proizvoda.

Zaklada stoga podržava projekte koji imaju naglasak na poboljšanju prijenosa znanja i informacija na sve društvene slojeve, istraživanje opcija i mogućih putova u razvitku društva znanja, gospodarske, socijalne i

kulturne posljedice uključivanja u Europsku uniju, nove oblike upravljanja u javnom sektoru, novim oblicima građanskog djelovanja i ostvarivanju kulturalnog identiteta hrvatskih građana, interdisciplinarna istraživanja društvenih pitanja, iznalaženje rješenja za strateške probleme, isključivo regionalnog ili nacionalnog značenja. Prvi program koji je otvoren u ovom strateškom području je Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja.

2.6.5.1. Izgradnja hrvatskoga strukovnog nazivlja

S obzirom na činjenicu da je sustavno izgrađeno nazivlje jedan od temeljnih preduvjeta svakoga međunarodno priznatog jezika te da se u okviru pristupnih pregovora s Europskom zajednicom svakodnevno prevode mnogobrojni dokumenti za područja za koja u hrvatskome jeziku ne postoji izrađeno nazivlje, Upravni odbor Zaklade smatrao je nužnim poduprijeti inicijativu Vijeća za normu hrvatskoga standardnog jezika i stvoriti potrebne preduvjete kako bi se temeljito proučilo nazivlje pojedinih struka i izradili nužni obrasci za njegovu izgradnju, usustavljivanje i kontinuiranu skrb. Zbog toga je Upravni odbor Zaklade odlučio raspisati dva kruga natječaja kojim će u prvome krugu tražiti nacionalnoga koordinatora za istraživačke projekte prijavljene u drugom krugu i čiji bi cilj bio stvoriti nužne preduvjete za sustavnu skrb o hrvatskom nazivlju i uspostaviti potrebnu interdisciplinarnu suradnju među stručnjacima pojedinih struka. Drugim krugom natječaja namjera je potaknuti rad na stvaranju, usustavljivanju i usklađivanju hrvatskoga strukovnog nazivlja, organizirati terminološke radionice te izobrazbu stručnjaka koji će sustavno voditi brigu o hrvatskome nazivlju.

U 2007. raspisan je prvi krug natječaja u kojem se izabire nacionalni koordinator te se uspostavlja multidisciplinarni rad na izgradnji hrvatskoga nazivlja. U 2008. godini raspisan je i 2. krug natječaja kojim je stručnjake htio potaknuti na stvaranje, usustavljivanje i usklađivanje hrvatskoga strukovnog nazivlja, organizaciju terminoloških radionica te izobrazbu stručnjaka koji će sustavno voditi brigu o hrvatskome nazivlju.

U drugom krugu natječaja cilj je poduprijeti projekte koji će pri izgradnji strukovnoga nazivlja osobitu pozornost posvetiti interdisciplinarnom pristupu, odnosno uskoj suradnji između jezikoslovaca i stručnjaka pojedinih struka te ujedno uspostaviti suradnju među stručnjacima različitih struka kako bi se nazivlje za iste pojmove u različitim strukama ujednačilo. Glavni je cilj natječaja uspješnim projektima omogućiti da u suradnji s nacionalnim koordinatorom i ostalim uspješnim projektima stvore ujednačenu elektroničku terminološku bazu različitih struka dostupnu akademskoj i široj zajednici.

Sustavno istraživanje nazivlja pojedinih struka i prijedlog najboljih naziva i definicija bit će dostupni akademskoj i široj zajednici jer će biti upisani u bazu nacionalnog koordinatora – e-Struna.

Natječajem se podržavaju projekti vrijednosti do 100.000,00 kuna što može biti iskorišteno za materijalne troškove istraživanja, honorare, troškove putovanja i organizaciju seminara, radionica ili okruglih stolova.

Na rok prijave u 2009. godini na ovaj je natječaj pristiglo osam projektnih prijedloga od čega su za financiranje prihvaćena 4 projekta kojima hrvatske istraživačke grupe potražuju 367.114,00 kuna.

2.6.6. Međunarodni programi

2.6.6.1. Potpora uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe Europske znanstvene zaklade

Sukladno Strateškom planu 2004.–2008., gdje je kao jedan od specifičnih ciljeva Zaklade do 2008. godine navedena podrška uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe Europske znanstvene zaklade (ESF), 2005. godine raspisan je natječaj Potpora uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe Europske znanstvene zaklade, kojim je omogućeno financiranje i sudjelovanje naših znanstvenika u programima EUROCORES i programima istraživačkog umrežavanja.

Europska znanstvena zaklada (*European Science Foundation – ESF*) je znanstvena organizacija koja okuplja oko 80 organizacija članica (nacionalnih zaklada, istraživačkih instituta i akademija) iz 30 europskih zemalja. Osnovana je 1975. godine s ciljem promoviranja i podupiranja visokokvalitetne znanosti na europskoj razini, a pokriva sljedeća znanstvena područja: fiziku i tehničke znanosti, biološke znanosti, geološke znanosti i znanosti o okolišu, medicinske znanosti, humanističke znanosti i društvene znanosti.

Programi EUROCORES podrazumijevaju provođenje kolaborativnih istraživačkih projekata s ciljem stvaranja kritične mase potrebne za znanstvenu izvrsnost. U okviru EUROCORES sheme, nacionalne organizacije financiraju individualni projekt svoje istraživačke grupe u okviru zajedničkog kolaborativnog istraživačkog projekta. Uvjet za prijavu kolaborativnog projekta jest povezivanje najmanje 3 istraživačke grupe iz najmanje 3 različite zemlje članice ESF-a uključene u EUROCORES shemu. U okviru EUROCORES sheme, Zaklada financira individualne projekte hrvatskih znanstvenika s najviše 50.000 € godišnje tijekom tri godine. Sredstva se mogu koristiti za opremu i materijalne troškove istraživanja (do 44.000 € godišnje), plaće (do 35.000 € godišnje), honorare (do 10% ukupno traženih sredstava), publikacije i diseminaciju rezultata (do 2.000 € godišnje), putne troškove (do 3.000 € godišnje) te posredne troškove (do 15% traženih sredstava.)

Europska znanstvena zaklada (ESF) djeluje kao katalizator razvoja europske znanosti na način da spaja vodeće znanstvenike i organizacije koje ih financiraju, potiče raspravu o ključnim temama te planira i implementira inicijative na temu znanosti i znanstvene politike na europskoj razini. Ove ciljeve ESF ostvaruje kroz različite financijske instrumente (programi istraživačkog umrežavanja, programi EUROCORES, istraživačke radionice, konferencije, EuroBioFund, EURYI itd.) kojima spaja vrhunske znanstvenike iz različitih zemalja u radu na temama od zajedničkog interesa i strateške vrijednosti za cijelu Europu.

U 2009. godini iz Hrvatske je prema Europskoj znanstvenoj zakladi upućeno 5 prijava na tri EUROCORES programa (*Ecological and evolutionary functional genomics – EUROEEFG; Origin of the Elements and Nuclear History of the Universe – EUROGENESIS; Maximizing the Impact of Graphene Research in Science and Innovation – EUROGRAPHENE*), od čega je 1 prijava u sklopu teme EUROGENESIS prihvaćena.

Cilj programa istraživačkih umrežavanja (*Research Networking Programmes – RNP*s) je stvaranje mreže znanstvenika koji će u razdoblju od 4 do 5 godina raditi na značajnim znanstvenim pitanjima u okviru teme konkretnog programa. Ključni ciljevi ovih programa su dijeljenje znanja i stručnosti, razvoj novih tehnika, izobrazba mladih znanstvenika i stvaranje interdisciplinarnog foruma. Ove programe financiraju organizacije članice ESF-a prema a la carte načelu, a prosječan godišnji proračun po jednom programu iznosi od 50.000 do 200.000 €. Navedeni proračun se u pravilu koristi za financiranje ljetnih škola, radionica, i konferencija vezanih uz temu programa, za stipendiranje kratkih posjeta i razmjena (engl. *short visits and exchange grants*), za stvaranje znanstvenih baza podataka te diseminaciju rezultata. Proračunom programa ne financiraju se znanstvena istraživanja.

Zaklada je u 2009. godini primila jednu prijavu u sklopu RNP programa, i to za program NEWFOCUS (*New frontiers in millimetre / sub-millimetre waves integrated dielectric focusing systems*). Nakon evaluacije projekt je prihvaćen za financiranje, a dr. sc. Zvonimir Šipuš (Sveučilište u Zagrebu; Fakultet elektrotehnike i

računarstva) je Europskoj znanstvenoj zakladi predložen u svojstvu hrvatskog člana Upravnog odbora navedenog programa. U slučaju da navedeni program bude pokrenut, Zaklada će u razdoblju od pet godina program podržati sa 20.000 eura.

2.6.6.2. Međunarodni suradni skupovi

Radi jačanja suradnje hrvatskih i stranih znanstvenika i omogućavanja razvoja zajedničkih znanstvenih projekata, u 2008. godini pokrenut je natječaj u sklopu kojeg će se podržavati organizacija i provođenje međunarodnih suradnih skupova. Međunarodne suradne skupove organiziraju hrvatske i strane znanstvene skupine, a radi uspostavljanja učinkovitije suradnje na znanstvenim područjima na kojima u Hrvatskoj postoji kapacitet za uspostavljanje međunarodne suradnje i projekata.

Organizacija skupova jedan je od prvih koraka u uspostavljanju suradnje istraživačkih skupina koji može rezultirati razvojem kolaborativnih projekata, a podržavat će se skupovi koji za cilj imaju razvijanje zajedničkih projekata istraživačkih skupina te nastavak znanstvene suradnje.

Uz pripremu međunarodnih suradnih skupova sa svrhom razvoja i uspostavljanje suradnje moguće je financiranje kratkih istraživačkih boravaka kod inozemnih partnera.

Najveće financiranje ovim programom je 70.000,00 kuna, a u 2009. godini odobreno je financiranje 2 međunarodna skupa.

2.6.6.3. Europsko društveno istraživanje

Europska znanstvena zaklada potaknula je 2001. godine međukulturni europski projekt pod nazivom *European Social Survey* (ESS) sa svrhom kontinuiranog praćenja promjena u društveno-političkim stavovima i vrijednostima građana europskih zemalja. Europsko društveno istraživanje trenutno se provodi u više od dvadeset europskih zemalja, s time da se svakim novim krugom istraživanja broj uključenih zemalja povećava.

Uz Europsku znanstvenu zakladu, u financiranju sudjeluju i Europska komisija i nacionalne zaklade pojedinih zemalja koje financiraju terenska društvena istraživanja na području svake od zemalja sudionica. Istraživanje se provodi svake dvije godine, a do sada su provedena tri kruga istraživanja. Zaklada financira provođenje terenskog istraživanja četvrtog kruga programa na području Republike Hrvatske. Rok za prijavu na natječaj bio je raspisan u listopadu 2007. godine, a istraživanje je započeto tijekom 2008. godine i trajat će do kraja 2009. godine. Rezultati na europskoj razini bit će dostupni 2010. godine. Istraživanje se provodi pod koordinacijom prof. dr. sc. Ljiljane Kaliterna Lipovčan s Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar, a Zaklada projekt financira iznosom od 296.000,00 kuna.

2.6.6.4. EMBO potpora za uspostavu laboratorija

Europska organizacija za molekularnu biologiju (EMBO) je početkom 2006. godine pokrenula inicijativu *EMBO Installation Grants* kojom se potiče mobilnost i uspostava istraživačkih karijera mladih znanstvenika. Kako je jedan od strateških ciljeva Zaklade upravo podržati povratak hrvatskih znanstvenika te

omogućiti njihovo uključivanje u programe europskih znanstvenih organizacija, u lipnju 2006. godine Zaklada se pridružila inicijativi objavljivanjem natječaja EMBO potpora za uspostavu laboratorija.

Natječaj omogućava povratak znanstvenika koji su bar dvije uzastopne godine proveli izvan Hrvatske, a kako bi uspostavili laboratorij u Hrvatskoj, proveli istraživanje u trajanju od 3 do 5 godina te razvili znanstvenu karijeru unutar Europske znanstvene zajednice. Uz samu potporu koja iznosi 50.000 eura godišnje, u paketu potpore dolazi i niz pogodnosti, između ostalog i prestižan međunarodni status *EMBO Young Investigator*. Neke od pogodnosti koje taj status donosi uključuju: mogućnost odabira savjetodavnog mentora iz redova članova EMBO-a, među kojima su i mnogi dobitnici Nobelove nagrade, te sponzoriranje putovanja na znanstvene skupove. Također, mladi EMBO istraživači zbog svojeg elitnog statusa imaju veću mogućnost konkurirati i u ostalim svjetskim natjecanjima za financijsku potporu svojih istraživanja.

Hrvatska je u 2006. i 2007. godini podržala najuspješnije kandidate sukladno rezultatima evaluacije koju provodi EMBO. Uz dr. sc. Kristiana Vlahovičeka koji je dobitnik EMBO potpore za 2006. godinu i provodi projekt na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, dobitnik potpore za 2007. godinu bio je dr. sc. Bojan Žagrović koji na MedILS-u proučava proces smatanja proteina te njihovu dinamiku uz pomoć računarskih metoda. Tijekom 2009. godine EMBO je proveo vrlo rigoroznu i temeljitu evaluaciju trogodišnjeg rada svih financiranih projekata kandidata iz 2006. godine, a s ciljem donošenja preporuka o nastavku financiranja kandidata još dvije godine kao što je bilo i najavljeno u tekstu navedenog natječaja. Važno je istaknuti da je prof. dr. Vlahoviček u navedenoj evaluaciji zauzeo vrlo visoko i uzorno mjesto te da je kao jedan od najboljih kandidata predložen za nastavak financiranja. Upravni odbor Zaklade takvu je ocjenu sa zadovoljstvom prihvatio te donio odluku o nastavku financiranja projekta prof. Vlahovičeka do 2011. godine.

U 2008. i 2009. godini Hrvatska nije imala uspješne kandidate prema evaluaciji EMBO-a, ali je uputila otvoreni poziv i stranim državljanima koji su pozitivno evaluirani od strane EMBO-a da dođu u Hrvatsku.

2.6.7. Nagrade

Prepoznavanje i isticanje talentiranih i perspektivnih mladih znanstvenika u najranijoj fazi iznimno je važno kako bi ih se podupiralo u njihovom daljnjem profiliranju i usmjeravanju u znanstvenoj karijeri. Podrška u ranoj fazi bavljenja znanstvenim istraživanjima i nagrađivanje najboljih kandidata dodatno potiče studente, ali i promovira znanstvenoistraživački rad.

S tim je ciljem Zaklada u suradnji s dnevnikom Novi list 2005. godine osmislila natječaj za nagradu ZNANOST kojom se nagrađuju studenti diplomskih, preddiplomskih i dodiplomskih studija koji su tijekom prethodne akademske godine objavili znanstveni rad. Nagrade se dodjeljuju najboljem kandidatu u tri kategorije: prirodne i biomedicinske znanosti, tehničke i biotehničke znanosti te društvene i humanističke znanosti. Nagrada se sastoji od 20.000,00 kuna koje dodjeljuje Zaklada te prijenosnog računala Macintosh i mobitela koje dodjeljuje Novi list. Prošle su godine za rad sa studentima prvi put nagrađeni i mentori, kojima je Zaklada dodijelila poklon bon knjižare u vrijednosti od 2.000 kuna. Svi kandidati, a posebice dobitnici nagrada i njihovi mentori medijski su promovirani.

Slika 16. Idejno rješenje nagrade ZNANOST 2009.

Uz nagradu ZNANOST pokrenut je i natječaj za Idejno rješenje skulpture nagrade ZNANOST, također rezultat suradnje Zaklade i Novog lista. Ovaj je natječaj, prvi put raspisan 2006. godine, otvoren za studente i absolvente Umjetničke akademije Sveučilišta u Osijeku, Akademije primijenjenih umjetnosti Sveučilišta u Rijeci, Umjetničke akademije Sveučilišta u Splitu i Akademije likovnih umjetnosti Sveučilišta u Zagrebu. Njegov je cilj izrada skulpture koja se dodjeljuje dobitnicima nagrade ZNANOST, a Idejno rješenje skulpture nagrade ZNANOST treba svojim likovnim oblikovanjem na posredan ili neposredan način upućivati na znanost, mladost i stvaralaštvo. Autora idejnog rješenja skulpture nagrade ZNANOST Zaklada nagrađuje novčanim iznosom od 5.000 kuna.

Dodjela nagrada održana je u Rijeci u utorak, 7. travnja 2009. godine. Nagrađeni su Antonija Maričić s Hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu, za društvene i humanističke znanosti, Dario Jukić, znanstveni novak Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, za prirodne i biomedicinske znanosti te Ivana Palunko s Fakulteta elektrotehnike i računarstva, za tehničke i biotehničke znanosti kao i njihovi mentori dr. sc. Marijan Palmović, prof. dr. Stjepan Bogdan i prof. dr. Hrvoje Buljan. Nagrađena je i Bruna Tomšić, autorica skulpture nagrade ZNANOST 2009. za skulpturu „Olovka“.

2.7. Ostale aktivnosti Zaklade

2.7.1. Interno osiguranje kvalitete

U svom djelovanju, Zaklada osmišljava i provodi različite mehanizme kojima osigurava kvalitetu svoga rada i unaprjeđuje procedure vezane uz prijavu, evaluaciju i financiranje projekata. Interno osiguranje kvalitete podrazumijeva razvoj sustava i procedura za kontrolu rada Zaklade, od provođenja osnovnih procedura administriranja, nadgledanja i vođenja programa, preko procesa razvoja natječaja i evaluacijskih procedura, do procesa donošenja odluka. Interno osiguranje kvalitete dinamičan je i cikličan proces koji se razvija na temelju potreba prikupljenih kontinuiranim razvojem i širenjem aktivnosti Zaklade.

S ciljem poboljšanja internih procedura i načina djelovanja, tijekom 2009. godine provedeno je i istraživanje zadovoljstva korisnika programa Zaklade. Kako bi se osigurala povratna informacija o aktivnostima Zaklade kako ih vide korisnici programa, razvijen je elektronički Upitnik za korisnike kojim se procjenjuju različiti aspekti djelovanja, poput programa, natječaja, mrežnih stranica, operativnih procedura, kvalitete kontakta s osobljem i drugo (slika 17). Upitnik je anonimn i popunjava se elektronički, a osim pitanja s ponuđenim odgovorima sadrži i mjesto gdje korisnici mogu upisati sve svoje dodatne komentare i prijedloge. Upitnik je bio poslan svim voditeljima projekata koji su se prijavili na programe Zaklade tijekom 2007. godine (ukupno 129), a na upitnik je odgovorilo njih 78 (61%). Povratne informacije dobivene od strane voditelja (Prilog 4) projekata iskorištene su u svrhu poboljšanja kvalitete djelovanja, a s ciljem što bolje prilagodbe potrebama korisnika programa Zaklade.

Kvaliteta kontakta s osobljem je zadovoljavajuća

Slika 17. Procjena kvalitete kontakta sa Zakladom

Nadalje, tijekom 2009. godine i dalje je razvijan informatički sustav koji uključuje EPP sustav za elektroničku prijavu projekata, bazu projekata i bazu evaluatora. Sustav je osmišljen s ciljem da korisnicima omogući jednostavnu i brzu prijavu na natječaje Zaklade te olakša proceduru imenovanja evaluatora. Podatci iz EPP sustava i baze evaluatora dostupni su na uvid isključivo programskim koordinatorima. Uparivanjem podataka iz baze evaluatora i EPP sustava odabiru se evaluatori za panel evaluacije, ali i istorazinsku procjenu. U bazu evaluatora trenutno je upisano oko 500 nacionalnih i međunarodnih stručnjaka iz različitih znanstvenih područja, a upis u bazu je otvoren kontinuirano. Baza projekata osigurava javan pristup relevantnim informacijama o projektima koje Zaklada financira.

Također, u okviru internog osiguranja kvalitete tijekom 2009. godine provedena je procedura službenog posjeta. Službeni posjeti provode se sa svrhom praćenja napredovanja i ispunjenja obaveza propisanih dokumentima za sve projekte koje Zaklada podržava značajnim sredstvima, za projekte gdje postoji sumnja u nepoštivanje pravila i ugovornih odredbi ili u posebnim slučajevima po odluci Upravnog odbora. Slijedom odluka Upravnog odbora, tijekom 2009. godine postupak službenog posjeta proveden je na dvjema znanstvenim ustanovama.

2.7.2. Presentacija aktivnosti Zaklade

U 2009. godini organizirane su brojne javne aktivnosti na kojima je Zaklada prezentirala svoje programe i djelovanje. Ključne su aktivnosti predstavljanja Zaklade u javnosti bile predstavljanja programa na hrvatskim sveučilištima i u okviru sastanaka ureda za znanost sveučilišta, kada su se nastojale približiti mogućnosti financiranja hrvatskih i stranih znanstvenika te načini prijave Zakladi. Tijekom 2009. godine programski su koordinatori Zaklade održali prezentacije o mogućnostima financiranja u okviru programa Zaklade na Klinici za infektivne bolesti dr. Fran Mihaljević, u okviru sastanka prodekana za znanost Sveučilišta u Rijeci, na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, u okviru sastanka prodekana za znanost Sveučilišta u Zagrebu i sličnim događajima. Tijekom prezentacija, posebna je pažnja posvećena predstavljanju EPP sustava za prijavu projekata te Baze evaluatora kao uvjetima za uspješno djelovanje Zaklade.

Prezentacije programa Zaklade i načina prijave planiraju se i tijekom 2010. godine, a održavat će se u okviru sastanaka akademskih djelatnika sveučilišta i drugih znanstvenih ustanova.

U suradnji s voditeljima ureda za znanost sveučilišta dogovoreno je redovito objavljivanje informacija o natječajima i aktivnostima Zaklade na mrežnim stranicama sveučilišta te distribucija informacija korisnicima na fakultetima.

Nadalje, naglasak je stavljen na veću zastupljenost uspješnih znanstvenika koji vode projekte Zaklade koji su predstavljeni u lokalnim medijima i nacionalnim televizijskim emisijama o znanosti i obrazovanju, a posebna je pažnja posvećena predstavljanju voditelja najuspješnijih projekata financiranih u okviru programa Partnerstvo u temeljnim istraživanjima, Potpora znanstvenicima povratnicima i znanstvenicima iz inozemstva te Stipendije za doktorande i Postdoc.

S obzirom na važnost promicanja mladih i uspješnih znanstvenika, naročita je pozornost posvećena predstavljanju dobitnika Uspostavnih potpora za 2008. godinu te su, kako bi obavijest o natječaju Uspostavne potpore doprla do što većeg broja znanstvenika, izrađeni i posebni promotivni materijali namijenjeni promociji ovoga natječaja.

Slika 18. Presentacije Zaklade

Kako bi se osigurala javna promocija nagrade ZNANOST 2009. i Idejnog rješenja skulpture nagrade ZNANOST 2009., Zaklada je u suradnji s Novim listom, povodom raspisivanja natječaja organizirala konferenciju za novinare u Sveučilišnoj knjižnici u Rijeci te je na taj način osigurana popraćenost raspisivanja natječaja u lokalnim i nacionalnim medijima. U travnju su svečanu dodjelu nagrada, kojoj su nazočili brojni gosti, predstavnici sveučilišta i javnih instituta te državni tajnici Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, popratili i njoj izvijestili nacionalni mediji, a troje je dobitnika nagrade pored Novog lista predstavljeno i u ostalim tiskovinama te emisijama obrazovnog programa HTV-a.

Tijekom 2009. godine Zaklada je svoje aktivnosti i programe predstavila i promotivnim i informativnim materijalima: tiskanim i elektroničkim glasnici, od kojih se posljednji mjesečno distribuira na adrese elektroničke pošte više od 500 korisnika, redovito je objavljivala vijesti na mrežnim stranicama Zaklade i ostalih znanstvenih ustanova, letcima o programima Zaklade i o pojedinačnim programima Zaklade. Od informativnog materijala, izrađeni su i distribuirani letci na hrvatskom i engleskom jeziku „Uspostavne potpore“, „Financijske potpore znanstvenim projektima u 2009.“ te knjižica „Pregled aktivnosti, NZZ 2004-2008“. Osim toga,

Slika 19. Letak Zaklade

izrađen je poseban tiskani glasnik, u kojem se predstavljani svi kandidati i dobitnici natječaja za Nagradu ZNANOST 2009. i idejnog rješenja nagrade ZNANOST 2009.

Tijekom 2009. godine izrađeni su samo najnužniji promotivni materijali koji su dostavljeni inozemnim recenzentima u znak zahvale za suradnju tijekom godine te suradnicima u Hrvatskoj i inozemstvu.

2.7.3. Međunarodne aktivnosti

2.7.3.1. Europska znanstvena zaklada

U siječnju 2009. godine Zaklada je objavila mogućnost financiranja sudjelovanja hrvatskih znanstvenika u Europskim kolaborativnim istraživačkim projektima (ECRP; www.esf.org/ecrp) Europske znanstvene zaklade. Programom se financiraju kolaborativni istraživački projekti u društvenim znanostima, a rok za prijavu otvoren je do početka ožujka svake godine.

Glavna skupština Europske znanstvene zaklade za 2009. godinu održana je 19. i 20. studenog u Strasbourgu. Na skupštini je sudjelovao član Upravnog odbora akademik Daniel Rukavina, a uz redovne točke na Skupštini raspravljano je i o temeljnim postavkama i vizijama dvaju strateških dokumenta. Naime, na zahtjev Europske komisije njeno neovisno savjetodavno tijelo *European Research Area Board (ERAB)* izradilo je dokument sa strateškim pogledom na ERA u 2030. godini. Taj je materijal predstavljen u listopadu 2009. godine pod naslovom „*Preparing Europe for a New Renaissance*“ (*A Strategic View of the European Research Area*¹¹). Paralelno s ovom grupom radila je i radna grupa koju su formirali ESF i EUROHORC (*European Heads of Research Councils*), ali s različitom misijom. Ova je grupa izradila materijal pod naslovom „*EUROHORC and ESF Vision on a Global Competitive ERA and their Road Map for Actions*“¹². Cilj je Upravnog vijeća bio identificirati zajedničke stavove, te eventualne razlike i nedostatke i raspraviti o provedbi.

Predstavници Zaklade su u 2009. godini sudjelovali na oba sastanka Upravnog vijeća. Predsjednik Upravnog odbora Zaklade sudjelovao je na sastanku u travnju, gdje se raspravljalo o provođenju aktualnih programa i inicijativa ESF-a te o planovima za budući razvoj europskog istraživačkog prostora.

Glavna skupština ESF-a je glavno tijelo Europske znanstvene zaklade zaduženo za donošenje odluka na najvišoj razini. Skupštinu čine predstavnici organizacija članica ESF-a (obično predsjednici organizacija) koji se sastaju jednom godišnje, a zaduženi su za odobravanje godišnjeg izvješća Upravnog vijeća (Governing Council) i Izvršnog direktora (Chief Executive), godišnjeg proračuna, novih članica, Statuta i ostalih temeljnih akata.

Upravno vijeće Europske znanstvene zaklade (The Governing Council) čine čelnici svih nacionalnih organizacija članica ESF-a. Upravno vijeće ESF-a se sastaje dva puta godišnje, a odgovorno je za osmišljavanje i upravljanje cjelokupnom strategijom Europske znanstvene zaklade.

---

¹¹ http://ec.europa.eu/research/erab/pdf/erab-first-annual-report-06102009_en.pdf

¹² http://www.eurohorcs.org/SiteCollectionDocuments/EUROHORCS_ESF_ERA_RoadMap.pdf

Na drugom sastanku Upravnog vijeća, održanom 1. listopada 2009. godine u Strasbourgu, sudjelovala je zamjenica predsjednika Upravnog odbora prof. dr. Dunja Brozović Rončević. Na sastanku je, između ostalog, bio predstavljen prijedlog proračuna za 2010. godinu te su predložene aktivnosti i sankcije koje se odnose na kašnjenja u plaćanju godišnje članarine.

Tijekom travnja 2009. godine Europska znanstvena zaklada (ESF) imenovala je nove hrvatske predstavnike u Stalnim odborima ESF-a. Stalni odbori Europske znanstvene zaklade zaduženi su za koordinaciju znanstvenoistraživačkih aktivnosti te razvoj daljnjih strategija u pet interdisciplinarnih područja: Europska vijeća medicinskih istraživanja (EMRC), Humanističke znanosti (SCH), Biološke i geološke znanosti te znanosti o okolišu (LESC), Fizika i tehničke znanosti (PESC) i Društvene znanosti (SCSS). Članove Stalnih odbora na trogodišnji mandat odabire ESF na prijedlog organizacija članica ESF-a, na način da je svaku državu članicu ESF-a zastupa jedan predstavnik. Hrvatski članovi Stalnih odbora djeluju kao spona između HAZU, Zaklade i ESF-a, a njihovo članstvo podrazumijeva znatni angažman i veliku odgovornost. Stoga, HAZU i Zaklada od svih članova očekuju aktivno sudjelovanje u aktivnostima Europske znanstvene zaklade te proaktivnu suradnju koja uključuje diseminaciju informacija o programima i inicijativama ESF-a, poticanje aktivnosti u hrvatskoj znanstvenoj zajednici te evaluaciju prijavi hrvatskih znanstvenika na programe ESF-a.

Tijekom 2009. godine Zaklada je, u suradnji s Hrvatskom akademijom znanosti i umjetnosti, bila domaćin sastancima Stalnih odbora za Društvene znanosti te za Humanističke znanosti. Oba sastanka održana su travnju 2009. godine u Dubrovniku. Sastanci Stalnih odbora ESF-a održavaju se dvaput godišnje.

U okviru Programa istraživačkog umrežavanja pod nazivom *Molecular Simulations in Biosystems and Materials Science (SimBioMa)* koji Zaklada financira u okviru programa "Potpora uključivanju hrvatskih znanstvenika u programe ESF-a", od 1. do 5. rujna 2009. godine u Primoštenu je održana konferencija pod nazivom *The 3rd Adriatic Meeting On Computational Solutions in the Life Sciences*. Cilj sastanka bio je znanstvenicima jugoistočne Europe, koje zanima računski pristup biološkim sustavima, pomoći da nauče primijeniti napredne i najnovije metode te razmijeniti ideje.

Zaklada je i u 2009. godini nastavila suradnju u okviru Europske mreže istraživačkih karijera (*European Network on Research Careers – ENRC*). U ožujku 2009. godine održan je 12. simpozij Europske mreže istraživačkih karijera na temu evaluacije programa za mlade istraživače, dok je tema 13. simpozija, održanog u listopadu 2009. godine, bila evaluacijski proces. Oba simpozija omogućila su razmjenu međunarodnih iskustava vezanih uz različite aspekte evaluacije, temeljne djelatnosti svake ustanove koja se bavi financiranje znanstvenih projekata.

Nadalje, Zaklada se u prosincu 2009. godine uključila u forum Europske znanstvene zaklade pod nazivom „*ESF Peer Review Forum*“. Predstavnicom Zaklade u navedenom forumu imenovana je dr. sc. Alenka Gagro, članica Izvršnog odbora. Forumi Europske znanstvene zaklade osmišljeni su 2006. godine s ciljem razmjene informacija i iskustava među organizacijama članicama, a da bi rezultirali zajedničkim akcijama i dokumentima važnim za kreiranje znanstvene politike. Forumi se financiraju po *à la carte* principu, a svaki traje otprilike 2 godine uz mogućnost produženja prema odluci Upravnog vijeća ESF-a. Trenutni koordinacijski kapaciteti ESF-a omogućuju istovremeno funkcioniranje 4 foruma te pokretanje jednog novog foruma godišnje. Troškove svojim predstavnicima u načelu pokrivaju organizacije članice (putni troškovi, smještaj).

Na prijedlog Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti (HAZU) i Nacionalne zaklade za znanost (NZZ) u Stalne odbore odabrani su:
za humanističke znanosti prof. dr. sc. Marko Tadić s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, za biološke i geološke znanosti te znanosti o okolišu dr. sc. Đurđica Ugarković s Instituta Ruđer Bošković, za fiziku i tehničke znanosti prof. dr. sc. Mladen Žinić s Instituta Ruđer Bošković, a za područje društvenih znanosti prof. dr. sc. Arsen Bačić s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Splitu.

2.7.3.2. Tempus projekti

Zaklada je tijekom 2009. godine aktivno sudjelovao u tri Tempus projekta koji su namijenjeni međusveučilišnoj suradnji zemalja Europske zajednice sa zemljama partnerima iz regija zapadnog Balkana, istočne Europe, srednje Azije, sjeverne Afrike i Bliskog istoka. Tempus projekti u kojima je Zaklada član konzorcija navedeni su u Tablici 1. Svi navedeni projekti završili su svoje aktivnosti tijekom 2009. godine. Dodatni podatci i zaključci dostupni su na službenim mrežnim stranicama.

Tablica 1. Tempus projekti u kojima je Zaklada članica konzorcija

Tempus projekti	Cilj projekta	Rezultati
<p>CBRC: <i>Capacity Building for Research in Croatia</i></p> <p>unist.sistemi.hr/znanost/TempusprojektCBRC/tabid/153/language/hr-HR/Default.aspx</p>	<p>Uspostava ureda za znanost na hrvatskim visokoškolskim ustanovama, pri Ministarstvu znanosti, obrazovanja i športa i Nacionalnoj zakladi za znanost kako bi se olakšalo sudjelovanje u europskim programima, razvoj i implementacija znanstvenih strategija i izobrazbu akademskog i administrativnog osoblja u novoosnovanim uredima.</p>	<p>Pri svim hrvatskim sveučilištima uključenim u projekt osnovani su uredi za znanost i/ ili za međunarodnu suradnju te su napisane znanstvene strategije za sljedećih pet godina. U uredima za znanost zaposleni su djelatnici koji su se tijekom projekta obrazovali za pisanje međunarodnih projekata i upravljanje projektima. U strategije za znanost uključeni su mjerljivi ishodi koje sveučilišta žele postići te je započela implementacija ovih projekata.</p>
<p>InterProject: <i>Enhancing Absorption Capacity of EU Programmes in Croatia</i></p> <p>www.foi.hr/projekti/ipc/about.html</p>	<p>Diseminacija informacija o europskim programima i financijskim izvorima i rezultatima Tempus projekta prema specifičnim ciljanim grupama.</p>	<p>Održana su dva ciklusa edukativnih modula za sudionike iz privatnog i javnog sektora. Svaki modul sastojao se od četiri radionice: „Projektni menadžment u međunarodnim projektima“, „Financijski i pravni aspekti međunarodnih projekata“, „Marketing i generičke vještine u međunarodnim projektima“ i „ICT vještine za vođenje međunarodnih projekata“. Edukativni moduli će se po završetku projekta održavati dva puta godišnje i bit će namijenjeni javnom i privatnom sektoru. U okviru Tempusa InterProject izdana je i knjiga „Projekti u znanosti i razvoju“.</p>
<p>COGNOSCENTE: <i>Establishing Interdisciplinary curricula and Centre for post-graduate studies and research in Cognitive Sciences in Croatia</i></p> <p>http://www.unizg.hr/kozna/tempus.html</p>	<p>Istraživanje i pregled najboljih europskih interdisciplinarnih studijskih programa u području kognitivne znanosti te uspostava interdisciplinarnog Centra za kognitivne znanosti kao otvorenog sveučilišnog međunarodnog centra.</p>	<p>Osnovan je interdisciplinarni Centar za kognitivne znanosti s dva međunarodna i interdisciplinarna studijska programa. Kroz aktivnosti Centra za kognitivne znanosti i aktivnosti na projektu pokrenut je magistarski program u području kognitivnih znanosti, a restrukturiran je postojeći doktorski studiji Jezik i kognitivna neuroznanost. Pokrenute su i godišnje konferencije na temu kognitivnih znanosti i Udruženje za kognitivne znanosti Centralne Europe (Central European Cognitive Science Association).</p>

2.7.3.3. Radionica 2009 NRF Capacity Building Workshop

Predsjednik Upravnog odbora prof. dr. Pero Lučin i direktorica Odjela za evaluaciju, Janja Trkulja su u studenom 2009. godine sudjelovali na radionici „2009 NRF Capacity Building Workshop“ koja je u organizaciji Korejske znanstvene zaklade (NRF) održana u Seoulu. Radionica je bila posvećena temi institucionalnih planova za jačanje istraživačkih kapaciteta te temi prikaza javne vrijednosti istraživačkih rezultata. Prof. dr. Lučin, predsjednik Upravnog odbora, u svojoj je prezentaciji predstavio elemente i principe rada Zaklade. S ciljem

pokretanja međuinstitucijske suradnje s Korejskom nacionalnom znanstvenom zakladom, po povratku s radionice u NRF je upućeno pismo poziva na suradnju direktoru Centra za međunarodnu suradnju NRF-a.

2.7.3.4. Projekt ERA-Net ASPERA 2

Zaklada se tijekom 2008. godine, kao ustanova koja financira istraživanja u Republici Hrvatskoj, uključila u ASPERA mrežu na inicijativu hrvatskih znanstvenika i koordinatora inicijative razvoja astročestične fizike u Hrvatskoj. Uključivanjem u ASPERA-u Zaklada nije preuzela financijske obveze, ali je procijenila da bi sudjelovanje u događajima koje organizira ASPERA bilo korisno za hrvatsku znanstvenu zajednicu. Iz navedenog razloga Upravni odbor Zaklade u rujnu 2008. godine imenovao je dr. sc. Tihomira Surića s Instituta Ruđer Bošković predstavnikom Zaklade u ASPERA mreži.

Prva faza projekta završena je u lipnju 2009. godine, dok je u srpnju 2009. godine u Hamburgu održan prvi sastanak konzorcija ASPERA-2 projekta u koji se Zaklada uključila kao punopravna članica. Cilj ASPERA-2 projekta je i dalje poticati, okupljati i promovirati europska istraživanja u području.

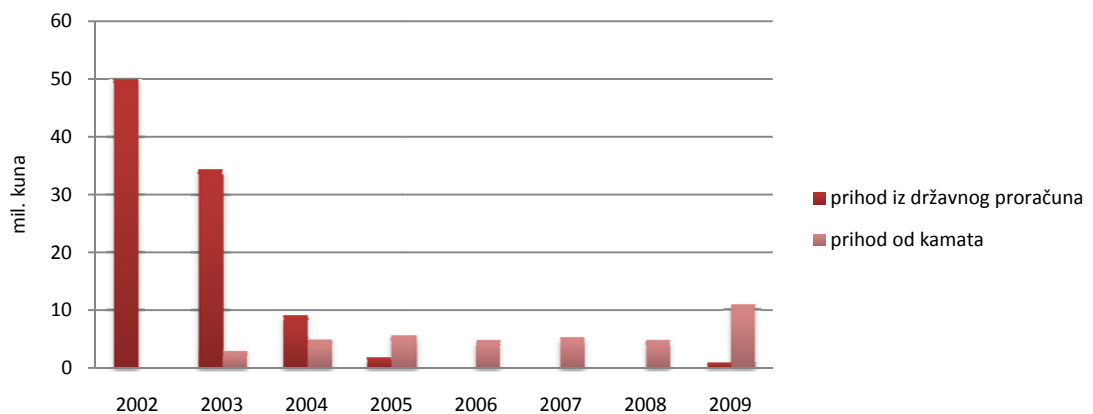
ERA-Net ASPERA je mreža 20-tak nacionalnih europskih organizacija koje financiraju znanstvena istraživanja, a koje kroz ovu mrežu omogućuju koordinaciju, financiranje i promociju istraživanja iz područja astročestične fizike. Mreža je s radom započela u srpnju 2006. godine, a osnovni joj je cilj upravo koordinacijom suradnje i znanstvenih aktivnosti pojedinih država razviti nove mogućnosti i združene akcije. Mrežu financira Europska komisija u sklopu FP- programa.

2.8. Financijsko poslovanje Zaklade u 2009. godini

2.8.1. Imovina i prihodi u 2009. godini

Ukupna imovina Zaklade na dan 31. prosinca 2009. godine iznosila je 93.947.204,96 kuna od kojih je 10.000.000,00 kuna osnovna imovina i ne smije se trošiti. Zaklada je u 2009. godini primila tri uplate iz državnog proračuna u ukupnom iznosu od 1.000.000,00 kuna. Slika 20. prikazuje prihode Zaklade u razdoblju od osnivanja do kraja 2009. godine. Posebno su prikazani prihodi iz Državnog proračuna, a posebno prihodi od kamata.

Slika 20. Prihodi Zaklade od osnivanja

Zaklada je u 2009. godini ostvarila 12.171.545,00 kuna prihoda, koji predstavljaju prihode od kamata na oročene depozite, od uplate iz državnog proračuna, od refundacija i od pozitivnih tečajnih razlika. Najveći dio prihoda u 2009. godini ostvaren je putem plasmana imovine, na način da se sredstva oročuju kod prvorazrednih poslovnih banaka, a radi postizanja što boljih uvjeta oročavanja pozivi za dostavu ponuda uvjeta oročenja šalju se na tri banke (Raiffeisen Bank Austria d.d., Zagrebačka banka d.d. i Privredna banka Zagreb d.d.). Ovisno o financijskim potrebama Zaklade vezano uz isplate projektnih sredstava, sredstva se oročuju najčešće na jedan, tri ili šest mjeseci. Plasmani imovine u 2009. godini prikazani su u tablici 2.

Tablica 2. Prihodi od kamata u 2009. godini

Broj ugovora	Datum sklapanja	Rok deponiranja	Iznos depozita	Kamatna stopa	Prihod od kamate
Z000286610	14.08.08.	14.01.09.	1.180.000,00	6,50%	31.980,06
Z000286628	14.08.08.	16.02.09.	92.190.000,00	7,05%	3.302.207,95
618-70-541235	16.02.09.	16.03.09.	2.900.000,00	13,80%	30.700,27
618-70-541243	16.02.09.	16.04.09.	1.000.000,00	13,00%	21.013,70
618-70-541251	16.02.09.	18.05.09.	3.700.000,00	12,30%	113.463,29
618-70-541260	16.02.09.	16.06.09.	2.700.000,00	11,50%	102.082,19
618-70-541278	16.02.09.	16.07.09.	370.000,00	11,00%	16.726,03
Z000396641	16.02.09.	17.08.09.	87.300.000,00	11,10%	4.831.875,61
Z000555698	17.08.09.	17.09.09.	3.850.000,00	9,50%	31.063,70
Z000555702	17.08.09.	16.10.09.	1.950.000,00	9,85%	31.573,98
Z000555719	17.08.09.	17.11.09.	89.700.000,00	10,65%	2.407.892,06
8310526489	17.11.09.	17.12.09.	4.800.000,00	6,00%	23.671,23
Pripis kamate za 2009. kunski račun					18.312,91
Pripis kamate za 2009. devizni račun					16,41
UKUPNO:					10.962.579,39

2.8.2. Rashodi u 2009. godini

Rashodi Zaklade u 2009. godini iznosili su 14.900.933,00 kuna. Troškovi poslovanja u najvećem dijelu (79%) podrazumijevaju troškove isplate projektnih sredstava, što je i osnovna svrha Zaklade. S obzirom na nužno preseljenje ureda Rijeka na novu lokaciju, u 2009. godini također je utrošeno 478.433,97 kn za investiranje u opremu i uređenje prostora, no taj se iznos vodi kao vrijednost ostvarenih investicija u novu dugotrajnu imovinu. Uz navedene troškove, u 2009. godini postojali su izdatci za troškove osoblja i operativne troškove. Svi troškovi prikazani su u tablici 3.

2.8.2.1. Troškovi programa

Najveća stavka, kako svih troškova u 2009. godini tako i troškova programa, je isplata projektnih sredstava. Početkom 2009. godine Zaklada je raspolagala s 28.216.400,00 kuna programskih sredstava, od čega je Upravni odbor tijekom 2009. godine odobrio 7.068.846,30 kuna za natječaje raspisane u 2009. godini. U 2009. godini isplaćeno je 12.213.433,82 kuna za projekte, stipendije i nagrade. Za projekte koji traju godinu dana ili duže sredstva se isplaćuju u polugodišnjim obrocima, što znači da će više od polovice sredstava odobrenih u 2009. godini biti isplaćeno u 2010. godini, a da je dio isplaćenih sredstava u 2009. godini odobren prethodnih godina.

Članovima Evaluacijskih odbora Zaklada isplaćuje naknadu od 1.000,00 kuna po danu rada na evaluacijskoj sjednici, ako sjednica traje dulje od četiri sata, odnosno 500,00 kuna ako sjednica traje kraće od četiri sata ili se provodi elektronički. Pored toga, Zaklada evaluatorima plaća putne troškove vezane uz evaluacijsku sjednicu te smještaj prema potrebi. Kada se provodi istorazinska procjena (engl. *peer review*), Zaklada ne plaća naknadu evaluatorima.

2.8.2.2. Troškovi osoblja

Zaklada je u 2009. godini imala 9 zaposlenih osoba u punom radnom vremenu, dok je sistem inženjer bio vanjski suradnik koji je primao redovitu naknadu temeljem ugovora o djelu. Do rujna 2009. godine isplaćivana je redovita naknada i tajnici Zaklade temeljem ugovora o djelu.

Članovi Upravnog odbora i Izvršnog odbora Zaklade primaju redovitu mjesečnu naknadu za suradnju u iznosu od 2.500,00 kuna. Predsjednik Upravnog odbora prima mjesečnu naknadu u iznosu od 5.000,00 kuna.

U troškove službenih putovanja uključene su dnevnice, putni troškovi i troškovi smještaja za Upravni i Izvršni odbor te administraciju Zaklade.

2.8.2.3. Operativni troškovi

Troškovi ulaganja u uređenje prostora, ulaganja u opremu i ostali operativni troškovi u 2009. godini iznose 941.654,08 kuna, prvenstveno zbog preseljenja riječkog ureda u novi prostor u Opatiji. Zaklada je do rujna 2009. godine koristila infrastrukturu Rektorata Sveučilišta u Rijeci. Za knjigovodstveno-računovodstvene poslove Zaklada koristi usluge knjigovodstvenog servisa, a do rujna 2009. godine koristila je i usluge odvjetničkog ureda.

Ostali operativni troškovi odnose se na troškove telefona, interneta i poštarine, bankarske usluge, troškove prezentacije, troškove tekućeg održavanja, uredskog materijala i sitnog inventara.

Tablica 3. Troškovi u 2009. godini

	Opis troškova	Iznos
1	Projekti, stipendije, nagrade	12.139.805,69
2	Naknada evaluatorima	132.613,14
3	Trošak evaluacijskih sjednica	8.003,72
4	Troškovi objave natječaja, publikacije	21.390,85
5	Međunarodna suradnja – Aspera, MAGIC	196.285,14
	UKUPNO TROŠKOVI PROGRAMA	12.498.098,54
6	Troškovi plaća zaposlenika	984.520,82
7	Naknada članovima UO, IO, sistem inženjer	654.931,95
8	Ostale naknade	15.591,60
9	Troškovi službenih putovanja	162.062,17
10	Izobrazba i stručno usavršavanje osoblja	64.850,82
11	Naknade zaposlenicima (prijevoz, regres)	57.595,00
	UKUPNO TROŠKOVI OSOBLJA	1.939.552,36
12	Računovodstvene usluge	47.730,00
13	Ostale usluge (odvjetničke, oglašavanje, prijevoz)	58.484,81
14	Bankarske usluge	8.665,19
15	Najam prostora i troškovi prostora	41.179,88
16	Troškovi telefona i interneta	24.725,65
17	Poštarina	13.827,59
18	Uredski i potrošni materijal	39.815,12
19	Sitan inventar	11.514,29
20	Troškovi prezentacije Zaklade	61.226,73
21	Reprezentacija	79.735,78
22	Ulaganje u uređenje prostora (ured Opatija)	84.315,20
23	Ulaganje u opremu	394.118,77
24	Otpis dugotrajne imovine	54.923,74
25	Trošak tekućeg održavanja (servisi, popravci)	21.110,03
26	Ostali nespomenuti troškovi (razlike tečaja, kamate)	281,30
	UKUPNO OPERATIVNI TROŠKOVI	941.654,08
	SVEUKUPNO	15.379.304,98

Zaklada u 2010. godini

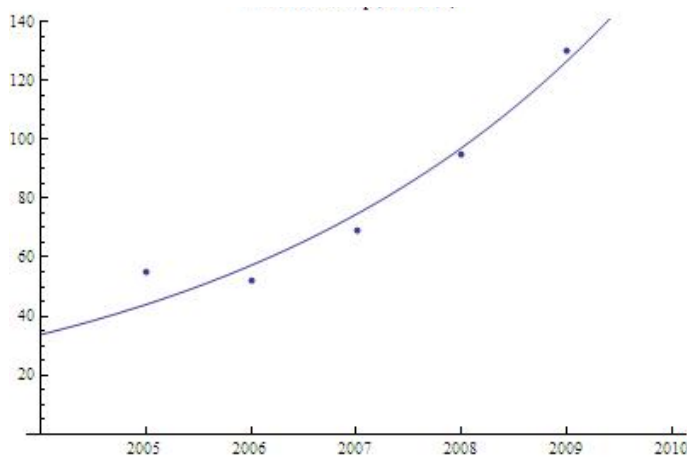

3. Zaklada u 2010.

Dosadašnji rezultati pokazuju da je Zaklada mali, ali dobro organiziran segment financiranja znanstvenog sustava koji potiče izvrsnost, mobilnost i individualnu odgovornost. Zaklada je uvela profesionalno vođenje evaluacijskog postupka te neprekidno radi na njegovom poboljšanju i unaprjeđivanju.

Najveći problem trenutačnog sustava financiranja znanstvenih istraživanja je nedovoljno prepoznavanje, a time i neadekvatno financiranje izvrsnosti. Projekt jačanja Zaklade jedan je od ključnih iskoraka k jačanju hrvatske znanosti kroz odvojeni sustav institucionalnog i projektnog financiranja. Tijekom proteklih godina Zaklada je financirala nekoliko stotina znanstvenih projekata, ostvarila niz međunarodnih kontakata sa srodnim institucijama u Europi, postala punopravan član Europske znanstvene zaklade, izradila bazu evaluatora te u suradnji s Mađarskim fondom za znanost, pokrenula inicijativu i uspostavila jedinstveni evaluacijski prostor država srednje i istočne Europe. Dakle, Zaklada je stvorila sve pretpostavke za implementiranje europskih standarda u vrednovanju i praćenju financiranih projekata. Međutim, da bi Zaklada mogla preuzeti središnje mjesto u financiranju kompetitivnih projekata, osim reorganizacije s kojom se započelo tijekom 2009. godine, neophodno je i znatno financijsko jačanje, tj. važno je osigurati stalni priljev sredstava.

Preuzimanje glavne uloge u vrednovanju i financiranju znanstvenih projekata zahtjeva i određene prilagodbe dosadašnjih internih procesa i procedura. Stoga će se tijekom 2010. godine intenzivno raditi na prilagodbi informatičkog sustava i reviziji postojeće dokumentacije. Sadašnji informatički sustav zadovoljava trenutne potrebe Zaklade, no s obzirom na očekivano povećanje opsega posla i broja projektnih prijava, potrebno je doraditi sustav za elektronički prijavu projekata, bazu projekata i bazu evaluatora te izraditi novi sustav za interno upravljanje projektnom dokumentacijom koji će olakšati administrativno praćenje projekata. Uz razvoj novih programa, Zaklada od svog osnutka bilježi kontinuirani porast broja prijavljenih projekata na svoje programe, što je vidljivo na slici 21. Nadalje, nužno je nastaviti s revizijom postojeće dokumentacije (pravilnika, priručnika, preporuka) koji moraju popratiti promjene u internim procedurama rada.

Slika 21. Stopa rasta prijavljenih projekata na programe Zaklade

U sklopu zatvorenog Poglavlja 25. Znanost i istraživanje Hrvatska se obvezala smanjiti stopu prolaznosti znanstvenih projekata. Nadalje, izmjenama Zakona o Zakladi stvoreni su preduvjeti za poboljšanje sustava dodjele državnih sredstava. U tom smjeru, Zaklada će tijekom 2010. godine osnovati znanstvene odbore: znanstveni odbor za biologiju, biomedicinu i biotehnologiju, znanstveni odbor za prirodoslovlje i tehničke znanosti te znanstveni odbor za društvene i humanističke znanosti te umjetnost, koji će biti zaduženi za provedbu evaluacijskog postupka. Kako bi se osigurala njihova neovisnost i spriječio sukob interesa, dva od pet članova svakog znanstvenog odbora bit će iz inozemstva.

Ukoliko želimo privući ulaganja u bazična istraživanja neophodno je osigurati snažnu istraživačku bazu. Programi Zaklade oduvijek su bili i bit će usmjereni na promicanje ulaganja u ljude, ideje, suradnju i izvrsnost, te su prepoznati kao važan segment preobrazbe hrvatskog društva u društvo znanja i razvoj znanstvenih istraživanja i gospodarstva temeljena na znanju. Nadalje, Zaklada je uključena u brojne međunarodne aktivnosti s ciljem ugrađivanja dobrih iskustava u hrvatski istraživački prostor. Zaklada će i dalje težiti financiranju visokokvalitetnih projekata, ponajprije kompetitivnih i konkurentnih, koristeći sredstva za poticanje mobilnosti, privlačenje najkompetentnijih znanstvenika iz svijeta, pokretanje novih istraživačkih grupa (*Installation grant*), visoko kompetitivne projekte u unaprijed određenim područjima te poticanje kolaborativne mreže izvrsnosti.

4. Zaključak

Nacionalna zaklada za znanost visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske (Zaklada) ušla je u 9 godinu postojanja, a već proteklih 5 godina financira projekte putem, do sada otvorenih 22 natječaja. U svom radu, Zaklada primjenjuje europske standarde u sustav dodjeljivanja javnih sredstava za znanost i istraživanje što je prikazano ovim izvješćem. Navedeni standardi prepoznati su u hrvatskoj znanstvenoj zajednici i aktivno se provode kroz sve aktivnosti Zaklade što je temeljno opredjeljenje Upravnoga odbora. Upravni odbor smatra da je Zaklada ispunila očekivanja Hrvatskog sabora u dijelu koji se odnosi razvijanje suvremenih administrativnih kapaciteta te nezavisnosti, učinkovitosti i transparentnosti dodjele sredstava. To je potvrđeno primanjem Zaklade u punopravno članstvo *European Science Foundation* (ESF) te aktivnim sudjelovanjem u mnogim aktivnostima koje organizira ESF. Nadalje, to je istaknuto i pregovaračkim pozicijama Europske komisije tijekom pregovaračkog procesa o pristupanju Republike Hrvatske u Europsku uniju kao i u godišnjim izvješćima o napredovanju Republike Hrvatske.

No, Upravni odbor smatra da Zaklada nije ispunila očekivanja u svom opsegu djelovanja i u razini utjecaja na razvoj znanosti u Republici Hrvatskoj, prije svega jer nacionalna politika financiranja znanstvene i istraživačke djelatnosti nije jasno profilirala ulogu Zaklade niti se jasno opredjelila za pojačana ulaganja u znanost. Iz tog razloga već nekoliko godina postoji zabrinjavajući pad ulaganja u istraživanja, pa je u 2009. godini on pao ispod razine 0,8% BDPa. Upravni odbor Zaklade smatra da je ta razina ulaganja ispod kritične razine koja osigurava razvoj te da je razvoj znanosti, institucija i istraživača ušao u negativnu fazu koja dugoročno značajno umanjuje konkurentnost Republike Hrvatske.

Zaklada je u posljednjih nekoliko godina pozivala na promjenu porezne politike kojom bi se potaknulo ulaganje u istraživanje kao i na pronalaženje dodatnih, o Državnom proračunu neovisnih modela za ulaganje u znanost. Te su inicijative ugrađene u nacionalni Akcijski plan za poticanje ulaganja u znanost i istraživanje (takozvani Akcijski plan 3%), što je bila i obveza Republike Hrvatske iz predpristupnih pregovora, no do njegove provedbe nije došlo. Nadalje, Zaklada je pozivala na opredjeljenje Republike Hrvatske za razvoj kroz ulaganja dijela ostvarenog privatizacijom u portfelj Zaklade. Upravni odbor smatra da Republika Hrvatska treba slijediti put država koje intenzivno ulažu u razvoj istraživanja i u tu svrhu osmišljavaju politike. Nedavni primjer Finske, koja je odlučila izdvojiti 29% prihoda od igara na sreću za znanstvena istraživanja, je upravo primjer takve dobre prakse.

Izmjenama Zakona o Zakladi iz travnja 2009. godine, Hrvatski sabor je pokušao promijeniti poziciju i ulogu Zaklade u hrvatskom znanstvenom prostoru. Zakon je nametnuo reorganizaciju i promjenu modela financiranja. Slijedom toga Upravni je odbor u 2009. godini započeo s restrukturiranjem Zaklade. No, Zakon je nametnuo promjene i u Upravnom odboru, što je dovelo do toga da Upravni odbor djeluje na tehničkoj razini, a ne na razini strateškog promišljanja i razvoja. Naime, dvoje njegovih članova, predsjednik Upravnog odbora i zamjenica predsjednika Upravnog odbora, podnijeli su u srpnju 2009. godine Hrvatskom saboru ostavke zbog zakonom utvrđenog sukoba interesa, no Hrvatski sabor ih nije razriješio i imenovao nove članove na njihovo mjesto. Usto, reorganizacija Zaklade dodatno je usporena krajem 2009. godine kada je UO utvrdio da novi model financiranja nije definiran u Državnom proračunu za 2010. godinu u kojem ne postoje sredstva za ostvarivanje planiranih aktivnosti Zaklade koje su predviđene Zakonom o Zakladi.

Upravni odbor smatra da nije potrebno intervenirati u postojeću organizacijsku strukturu Upravnog odbora jer njegov sastav jamči zastupljenost svih dionika znanstvenih politika u Hrvatskoj. No, smatra da je nužno uspostaviti strukturu znanstvenih odbora koja je opisana Statutom Zaklade i koja će jamčiti nezavisnost i međunarodnu prepoznatljivost pri provođenju postupka vrednovanja prijavljenih projekata i donošenju odluka o dodjeljivanju sredstava.

Upravni odbor ocjenjuje da je nužno raspraviti nekoliko sljedećih zaključaka:

1. Konceptija od državne uprave nezavisnog financiranja istraživanja u Republici Hrvatskoj odgađa se ili napušta,
2. Dovodi se u pitanje položaj Zaklade u *European Science Foundation*, a time i predstavnika Hrvatske,
3. Dovode se u pitanje pregovaračke pozicije Republike Hrvatske u predpristupnim pregovorima, jer se Hrvatska jasno obvezala da će jačati nezavisan sustav vrednovanja i financiranja znanstvenih istraživanja,
4. Izostaje jasno opredjeljivanje Hrvatskoga sabora o navedenim pitanjima,
5. Iz navedenog razloga Zaklada nije u mogućnosti osmisliti i izraditi razvojne planove za 2010. godinu.

Upravni odbor Zaklade smatra da je rasprava Hrvatskog sabora o navedenim pitanjima od iznimne važnosti za definiranje uloge i rada Nacionalne zaklade za znanost.

Prof.dr.sc. Pero Lučin
Predsjednik Upravnog odbora

Popis priloga:

Prilog 1. Dnevni redovi sjednica Upravnog odbora u 2009. godini

Prilog 2. Popis financiranih projekata u 2009. godini

Prilog 3. Popis sredstava za odobrene projekte po ustanovama (2004.-2009. godina)

Prilog 4. Rezultati upitnika za voditelje projekta

Prilog 5. Bilanca i izvještaj o prihodima i rashodima (od 1. siječnja do 31. prosinca 2009.)